

Tilinpäätös 2022

Kunnanhallitus 27.3.2023 § 38

Yhteistyötoimikunta 6.4.2023 § 2

Tarkastuslautakunta 10.5.2023 § 36

Kunnanvaltuusto 29.5.2023 § 8

SISÄLLYSLUETTELO

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	4
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	4
1.1.1	Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.2.1	Kunnan päätöksenteko-organisaatio	5
1.1.2.2	Kunnanviraston organisaatio 31.12.2022.....	8
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	10
1.1.4.1	Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen	10
1.1.5	Kunnan henkilöstö	15
1.1.6	Ympäristöasiat	16
1.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	16
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
1.1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	18
1.1.10	Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.....	18
1.2	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	21
1.2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	21
1.2.2	Toiminnan rahoitus	23
1.3	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	25
1.3.1	Tase ja sen tunnusluvut.....	25
1.4	KOKONAISTULOT JA -MENOT.....	28
1.5	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	29
1.5.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	29
1.5.2	Konsernin toiminnan ohjaus	29
1.5.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	30
1.5.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	31
1.5.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	31
1.5.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	32
1.6	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	38
1.6.1	Asiaa koskeva sääntely	38
1.6.2	Tilikauden tuloksen käsittely:.....	38

	3
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	39
2.1. Tavoitteiden, määrärahojen ja tulosarvioiden toteutuminen.....	39
2.1.1 Käyttötalouden toteutuminen	39
2.1.2 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	73
2.1.3 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	75
2.1.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	78
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	80
3.1 Tuloslaskelma.....	80
3.2 Rahoituslaskelma	81
3.3 Tase	82
3.4 KONSERNILASKELMAT.....	84
3.4.1 Konsernituloslaskelma	84
3.4.2 Konsernitase.....	85
3.4.3 Konsernirahoituslaskelma.....	87
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	88
4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	88
4.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät	88
4.1.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	89
4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	89
4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	91
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot.....	94
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	94
4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	96
4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	98
4.5 Ympäristöasioiden esittäminen.....	100
4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot....	101
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET, LEMIN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS.....	103
5.1 Toimintakertomus 2022.....	103
5.2 Vesihuollon tuloslaskelma	104
5.3 Vesihuollon tase	105
5.4 Vesihuollon rahoituslaskelma	108
6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	110
7 Luettelot ja selvitykset.....	111

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2022 oli poikkeuksellinen ja ennalta arvaamaton. Koronaepidemia alkoi helpottaa, mutta helmikuussa alkoi Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. EU asetti Venäjää vastaan ennennäkemättömän kovia talouspakotteita, jotka ovat osaltaan heijastuneet myös Suomen talouteen. Nopea inflaatio on heikentänyt merkittävästi kotitalouksien ostovoimaa, ja kuluttajien luottamus on vajonnut ennätysalaiseksi. Kriisi luo epävarmuutta ja tulevaisuuden kehityssuunnat ovat tavallista enemmän auki. Talousvaikutukset jäänevät pitkäkestoisiksi.

Kuntastrategiatyössä kuulumme kuntalaisia ja pidimme valtuustoseminaareja. Valtuusto hyväksyi joulukuussa uuden kuntastrategian. Laadimme kuntastrategiatyön yhteydessä talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2022-2024. Ohjelma on jatkumoa aiemmille tasapainottamisohjelmille. Emme tavoittaneet kuntalain 110 §:ssä määrättyä alijäämän kattamisvelvollisuutta. Kattamatonta alijäämää on 1 496 035,40 euroa. Haimme myös harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä lisäämää alijäämän kattamisvelvollisuudelle. Nämä hakemukset eivät menestyneet. Talouden sopeuttamistoimet tulevat vaatimaan tulevaisuudessa enenevässä määrin muutoskyvykkyyttä ja innovatiivisuutta.

Vaikka vuosi 2022 toi monia synkkiä pilviä yllemme, on meillä kuitenkin aihetta myös iloon. Meillä on osaava, sitoutunut ja joustava henkilökunta. Iso kiitos koko henkilöstölle! Kiitän yhdistyksiä ja järjestöjä aktiivisesta osallisuudesta kunnan elinvoiman lisäämiseksi. Lemillä osataan tehdä asioita talkootyöllä, kiitos siitä kuuluu kaikille kuntalaisille. Erytiskiitos kuuluu kunnan luottamushenkilöille. Työskentely luottamuselimissä on ollut moniäänistä, eteenpäin vievää ja ennen kaikkea sopuisaa. Päätöksiä on tehty ripeastikin, kun tarvetta siihen on ilmennyt.

Hankerahoituksella oli suuri merkitys toiminnan kehittämiseen. Olemme saaneet tuotettua laadukasta varhaiskasvatusta ja perusopetusta taloudellisista haasteista huolimatta. Lakisääteiset palvelut on tuotettu hyvin. Olemme aktiivisesti kehittäneet myös hyvinvointiin ja elinvoimaan liittyviä palveluja. Toivon, että Tuomelankangas 3.-alueen uudet tontit houkuttelevat kuntaan uusia asukkaita.

Lemillä on lumovoimaa.

27. maaliskuuta vuonna 2023

Kati Rekola
Kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.1.2.1 Kunnan päätöksenteko-organisaatio

Kunnan hallintoon kuuluvat luottamushenkilöt ja viranhaltijat. Luottamushenkilö-organisaatio muodostaa varsinaisen päätöksenteko-organisaation. Kunnan strategisissa asioissa päätösvalta on luottamushenkilöillä ja operatiivisessa johtamisessa viranhaltijoilla. Hallinnon järjestämisestä on määrätty lainsäädännön ohella hallintosäännössä.

Valtuuston päätettävät asiat päätösehdotuksineen valmistelee kunnanhallitus. Tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä koskevan ehdotuksen tekee tarkastuslautakunta. Kunnanhallituksen ja lautakuntien päätettävien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano ovat viranhaltijoiden keskeisiä tehtäviä, jotka hoidetaan sovitun työnjaon mukaisesti kunnanjohtajan johdolla.

Lemin kunta on mukana kuntalaisaloite.fi -järjestelmässä. Kunnan asukkailla ja muilla jäsenillä on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloiteoikeus perustuu kuntalain 23 §:ään. Kuntalaki takaa kuntalaisille oikeuden tehdä kunnalle aloite sen toimintaa koskevissa asioissa.

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä seuraavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, rehtori, tekninen johtaja, varhaiskasvatusjohtaja, rakennustarkastaja ja hyvinvointikoordinaattori. Tilivelvollisuus voidaan todeta ilman luettelointia myös jälkikäteen, esimerkiksi itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaava viranhaltija on tilivelvollinen oman tehtäväkokonaisuutensa osalta.

Kunnanvaltuusto

Kevään 2021 kuntavaaleissa valittiin kunnanvaltuusto, jonka toimikausi on 1.8.2021 - 31.5.2025. Kunnanvaltuustoon vuonna 2022 kuuluivat seuraavat henkilöt:

Holopainen Petteri	viljelijä	Keskusta	
Junni Antti	veturinkuljettaja, yrittäjä	SDP	
Junnikkala Mika	yrittäjä	Keskusta	
Kahelin Jari	tuotepäällikkö		SDP
Karhu Anu	maatalousyrittäjä	Keskusta	
Konttinen Tuula	perhehoitaja	Keskusta	
Laitinen Sonja	alue- ja järjestöasiantuntija		SDP
Laurikainen Ritva	perhepäivähoitaja	Keskusta	
Makkonen Esa	upseeri, evp	Kokoomus	
Mielikäinen Juha	avainasiakaspäällikkö	Kokoomus	
Nisonen Lasse	torninosturinkuljettaja	Perussuomalaiset	
Okko Veli-Pekka	yrittäjä	Kokoomus	
Ovaskainen Jarkko	tekninen ostaja	Keskusta	

Penttilä Arto	lehtori	Kokoomus
Rings Mervi	KTM	Kokoomus
Stoor Jussi	Ekonomi	Lemin sitoutumattomat
Taipale Henri	Maanviljelijä	Keskusta
Talka Seppo	rakennusinsinööri, yrittäjä	Perussuomalaiset
Tapanainen Matti	opettaja, eläkkeellä	Keskusta
Tölski Jarmo	agrologi, sijaisopettaja	Keskusta
Värtö Nina	myyntipäällikkö	Keskusta

Kunnanvaltuuston puheenjohtajana on 1.8.2021 alkaen toiminut Juha Mielikäinen, ensimmäisenä varapuheenjohtajana Ritva Laurikainen sekä toisena varapuheenjohtajana Lasse Nisonen.

Kunnanvaltuuston kokouksissa ei ole esittelijää. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut kunnanjohtaja.

Kunnanvaltuusto asettaa kunnan toiminnan päämäärät ja tavoitteet muun muassa kunnan strategiassa, talousarviossa ja taloussuunnitelmassa ja tarpeen mukaan myös erillispäätöksillä. Valtuusto ohjaa alemman tasoista päätöksentekoa hallintosäännöllä sekä tekee monia tärkeitä yksittäisiä, mm. maankäyttöä koskevia päätöksiä. Valtuusto määrää vuosittain myös kunnan tulo- ja kiinteistöveroprosentit ja käsittelee edellisen vuoden tilinpäätöksen.

Valtuuston kokoukset ovat julkisia, jollei kokouksessa käsitellä asiaa tai asiakirjaa, joka on lailla säädetty salassa pidettäväksi tai jollei valtuusto muuten painavan syyn vuoksi jossakin asiassa toisin päättä (kuntalaki 101 §).

Kunnanvaltuusto kokoontui vuoden 2022 aikana 5 kertaa ja käsittelee 46 asiaa.

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen jäseniä ovat vuonna 2022 olleet

Karhu Anu	puheenjohtaja
Rings Mervi	varapuheenjohtaja
Ovaskainen Jarkko	
Värtö Nina	
Tölski Jarmo	
Makkonen Esa	
Junni Antti	

Kunnanhallitus on kunnan keskeinen hallintoviranomainen. Kokouksissa päätöksenteko tapahtuu kunnanjohtajan esittelystä. Pöytäkirjanpitäjinä ovat toimineet hallintosihteeri sekä hallinnon asiantuntija. Läsnäolo-oikeus on myös valtuuston puheenjohtajilla, jotka eivät kuitenkaan osallistu päätöksentekoon. Vanhus- ja vammaisneuvoston edustajaa voidaan kuulla asiantuntijana vanhuksia ja vammaisia koskevissa asioissa.

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa, valmistelee valtuuston päätettävät asiat ja huolehtii valtuuston päätösten täytäntöönpanosta sekä valvoo valtuuston päätösten

lainmukaisuutta. Kunnanhallitus edustaa kuntaa ja valvoo sen etuja. Kunnanhallitus käyttää kunnan päätösvaltaa lukuisissa yksittäisissä asioissa eri elämänalueilla. Kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu myös elinkeinoelämän edistäminen.

Kunnan muiden toimielinten kuin valtuuston kokoukset ovat suljettuja, ellei toimielin päättä pitää kokoustaan julkisena.

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2022 aikana 15 kertaa ja käsitteli 171 asiaa.

Sivistyslautakunta

Lautakunnan tehtäviin kuuluvat opetustoimi, varhaiskasvatus, kulttuuri, vapaa-aikatoimi ja kirjastopalvelut. Sivistyslautakunnan jäseniä ovat vuonna 2022 olleet:

Okko Veli-Pekka	puheenjohtaja
Ovaskainen Jarkko	varapuheenjohtaja
Sihvo Tiina	
Taipale Henri	
Konttinen Tuula	
Ala-Outinen Kaisa	
Kahelin Jari	

Kunnanhallituksen edustajana on ollut Nina Värtö. Kunnanjohtaja johtaa sivistyspalveluiden toimialaa muiden kuin perusopetuksen ja varhaiskasvatuspalveluiden tulosalueiden osalta ja vastaa sivistyspalveluiden kokonaiskoordinoinnista. Lautakunnan esittelijänä on toiminut rehtori ja pöytäkirjanpitäjinä sekä rehtori että hallintosihteeri.

Sivistyslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 7 kertaa ja käsitteli 42 asiaa.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan jäseniä ovat vuonna 2022 olleet:

Holopainen Petteri	puheenjohtaja
Penttilä Arto	varapuheenjohtaja
Laurikainen Ritva	
Husu-Tuuliainen Tarja	
Junnikkala Mika	
Tuomi Paula	
Hirvi Juho	

Kunnanhallituksen edustajana on ollut Jarkko Ovaskainen. Tekninen lautakunta huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnossapito- ja käyttötehtävistä sekä toimii lupaviranomaisena rakennustoimen asioissa. Esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä kokouksissa on toiminut tekninen johtaja.

Tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 6 kertaa ja käsitteli 51 asiaa.

Rakennuslupia myönnettiin 25 kpl. Uusien rakennusten rakennuslupia oli 13 kpl.

Toimenpidelupia oli 25 kpl, ilmoituslupamenettelyasioita 27 kpl sekä suunnittelutarve- ja poikkeamisratkaisuja 3 kpl. Tarkastuksia sekä katselmuksia tehty 90 kpl. Ylimääräisiä katselmuksia 11 kpl. Aloituskokouksia 4 kpl.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta hoitaa kuntalain 121 §:ssä sille määrätty tehtävät.
Tarkastuslautakunnan jäseniä ovat vuonna 2022 olleet:

Tapanainen Matti	puheenjohtaja
Talka Seppo	varapuheenjohtaja
Rikula Taru	
Tuomi Paula	
Olkkonen Eila	

Lautakunnan kokouksissa esittelijänä ja on toiminut puheenjohtaja. Pöytäkirjanpitäjinä ovat toimineet puheenjohtaja sekä hallintosihteeri että hallinnon asiantuntija. Kunnan hallinnon ja talouden tarkastajaksi vuosille 2022-2025 on BDO Auditor Oy.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 9 kertaa ja käsitteli 16 asiaa.

Keskusvaalilautakunta

Lautakunnan jäseniä ovat vuonna 2022 olleet:

Sairanen Heli	puheenjohtaja
Papinniemi Sari	varapuheenjohtaja
Kymäläinen Oskari	
Olkkonen Eila	
Stoor Jussi	

Lautakunnan tehtävänä on yleisten vaalien ja kansanäänestysten toimeenpano. Kertomusvuonna oli Aluevaalit. Päätöksenteko tapahtuu puheenjohtajan selostuksesta ja sihteerinä on toiminut hallinnon asiantuntija.

Keskusvaalilautakunnan kokoontui vuoden 2022 aikana 4 kertaa.

1.1.2.2 Kunnanviraston organisaatio 31.12.2022

Kunnanvaltuusto hyväksyi uudistetun hallintosäännön voimaan 1.1.2021 alkaen. Sen mukaan kunnalla on neljä toimialajohtajaa: kunnanjohtaja, rehtori, varhaiskasvatusjohtaja sekä tekninen johtaja.

Kunnanviraston päällikkö on kunnanjohtaja.

KUNNANVIRASTO

Kunnanjohtaja

HALLINNON TOIMIALA	SIVISTYKSEN TOIMIALA	TEKNINEN TOIMIALA
Kunnanjohtaja	Kunnanjohtaja Rehtori Varhaiskasvatuksen johtaja	Tekninen johtaja
Hallinnon asiantuntija Palkkasihteeri Laskentasihteeri Hallintosihteeri Talousasiantuntija	Hyvinvointikoordinaattori Koulusihteeri	Rakennustarkastaja Rakennusmestari

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön arvion mukaan tarve vahvistaa julkista taloutta on kasvanut niin suureksi, että sen vuotuista rahoitusasemaa on syytä eri tavoin kohentaa vähintään yhdeksän miljardin euron verran kahden seuraavan eduskuntavaalikauden aikana. Kuuden miljardin euron vahvistaminen tulevalla vaalikaudella ja kolmen miljardin euron vahvistaminen sitä seuraavalla vaalikaudella tasapainottaisi julkisen talouden, pysäyttäisi velkasuhteen nousun ja myös kuroisi lähes umpeen pitkän aikavälin kestävyysvajeen.

Ennusteen mukaan julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino pienenee vuonna 2021 reilusti verrattuna edellisvuoteen. Julkisen talouden vahvistamiseen vaikuttavat työllisyyden ja talouskasvun tuottama verotulojenkasvu. Koronapandemia kuormittaa edelleen sosiaali- ja terveysalaa ja se on uhkaava tekijä talouskasvun kehittymiselle. Ilman korjaavia toimenpiteitä julkisen talouden liikkumavara kapenee.

Kuntaliiton vuoden 2022 ennakkollinen tilinpäätösanalyysi osoittaa, että kuntien menot kasvoivat ripeästi, kuntien talous eriytyy vauhdilla ja hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät. Vuoteen 2022 osui paljon kertaluonteisia tulosta parantavia tekijöitä. Kuntien myyntivoitot olivat poikkeuksellisen suuria, lähes 900 miljoonaa euroa, sillä monessa kunnassa myytiin sote-kiinteistöjä. Kuntatalouden kulut kasvoivat vanhojen kuntien viimeisenä vuonna 2022 vauhdilla: 5 prosenttia. Korona aiheutti viime vuonna yhä kustannuksia, mutta kunnat saivat niihin kompensatioita.

Tilinpäätöksissä näkyy ripeä talouskasvu ja vuotta vauhdittanut odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Nämä näkyivät kuntien taloudessa kasvaneina verotuottoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi viime vuonna peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistöverokin yli 6 prosenttia.

(<https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2023/kuntatalousvuosi-2022-vahva-vain-paperilla-taustalla-poikkeustekijoita>)

Kaakkois-Suomessa oli marraskuun 2022 lopussa 13156 työtöntä työnhakijaa. Työttömiä on 706 (-5 %) vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Etelä-Karjalassa työttömien määrä oli 5645, mikä on 181 henkilöä (-3 %) vähemmän kuin viime vuoden marraskuussa.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Kaakkois-Suomessa 10,3 prosenttia. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli marraskuussa 8,9 prosenttia. Kaakkois-Suomessa kunnittain tarkasteltuna korkein työttömyysaste oli Imatralla (12,6 %) ja matalin Lemillä (6,7 %). Työttömyysasteet vaihtelevat kunnittain melko paljon.

(<https://www.sttinfo.fi/tiedote/kaakkois-suomen-tyollisyyskatsaus-marraskuu-2022?publisherId=69817877&releaseld=69960815>)

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.1.4.1 Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Lemin kunnan talous ei ole ollut kuntalain 110 §:ssä tarkoitetulla tavalla tasapainossa vuoden 2017 jälkeen. Lemin kunta haki harkinnanvaraista valtionosuutta vuodelle 2022. Harkinnanvaraisen valtionosuuden edellytyksenä oli talouden tasapainottamisohjelma, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 7.9.2022. Talouden tasapainottamisohjelma on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa ja sitä tulee toteuttaa. Lemin kunnan hakemus harkinnanvaraisesta valtionosuudesta hylättiin.

Lemin kunta ei ole pystynyt kattamaan kertynyttä alijäämää vuonna 2019 hyväksytystä tasapainotusohjelmasta huolimatta. Kuntalain 110 a §:n mukaan, jos kunta ei covid-19-epidemista johtuvien poikkeuksellisten ja tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi voi kattaa taseeseensa kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi kunnan hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava kuuden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Lemin kunnan hakemus määrärajan jatkamista oli jätetty 31.8.2022. Valtiovarainministeriön pyynnöstä kunta toimitti lisätietoja hakemukseensa 28.10.2022. Valtiovarainministeriö hylkäsi hakemuksen. Perusteluissa todetaan mm. peruspalveluiden valtionosuuksien lisäysten, yhteisöveron jako-osuuksien korotusten ja muiden tukien määrä kunnalle oli vuosina 2020 ja 2021 yhteensä 1,3 miljoonaa euroa. Summaan ei sisälly sosiaali- ja terveysministeriön covid-19-epidemian valtionavustukset. Näin ollen Lemin kunnan talouden tasapainottaminen ei ollut vaikeutunut kuntalain 110 a §:n tarkoittamalla tavalla covid-19-epidemian

talousvaikutusten vuoksi.

Maksuvalmiuden kriisiytyessä Tuomelankangas 3-investoinnin myötä metsänhakuuta lisättiin tilikaudella. Talousarvioon oli budjetoitu 150 000 euroa myyntituottoja puun- ja tonttien myynnistä ja näiden toteutuma oli 408 900 euroa. Vuoden 2022 aikana myytiin yksi tontti Tuomelankangas 3-asuntoalueelta, josta tuli myyntivoittoa 12 600 euroa. Lemin kunnanvaltuuston 20.6.2022 päätöksellä Saimaan Kuitu Oy:n tehtiin lisäsijoitus, jossa apporttina luovutettiin kunnan valokuituverkko. Tästä muodostui 47 300 euron myyntivoitto. Metsänmyynnistä tuli 349 000 euroa, mikä ylitti talousarvion 300 000 eurolla. Mikäli metsänmyyntiä ei olisi toteutettu, olisi alijäämää muodostunut 280 000 euroa. Taloutta rasitti myös Eksoten vuoden 2022 alijäämä, josta Lemin kunnan osuus oli 362 100 euroa.

Investointimenojen tasoa pidettiin matalana 468 700 eurossa, talousarviomuutoksina määrärahoja lisättiin 377 200 eurolla. Muutetun talousarvion investointeihin oli varattu 845 900 euroa ja investointimenot toteutuivat 1 053 000 euron suuruisena. Investointimenoista suurimmat edellisvuoden tapaan oli Tuomelankankaan alue ja arkiston ja sosiaalitulojen rakentaminen koulukeskuksen yhteyteen.

Kunta nosti uutta pitkäaikaista lainaa 800 000 euroa. Aiemmin otettuja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 1 039 800 eurolla. Kunnan lainakanta tilinpäätöshetkellä oli 6,4 milj. euroa eli 2 228 euroa asukasta kohti. Konsernin lainakanta oli 11,0 milj. euroa eli 3 808 euroa asukasta kohti.

Kunnan veroprosentit vuonna 2022 olivat:

- tulovero 22,0 %
- yleinen kiinteistövero 1,40 %
- vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero 0,53 %
- muun rakennuksen kiinteistövero 1,30 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero 0,00 %
- rakentamaton rakennuspaikka 4,00 %

Verotuloja kertyi 11,83 miljoonaa euroa, eli noin 0,32 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2021.

Valtionosuuksien kertymä oli yhteensä 7,25 milj. euroa eli noin 0,45 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021.

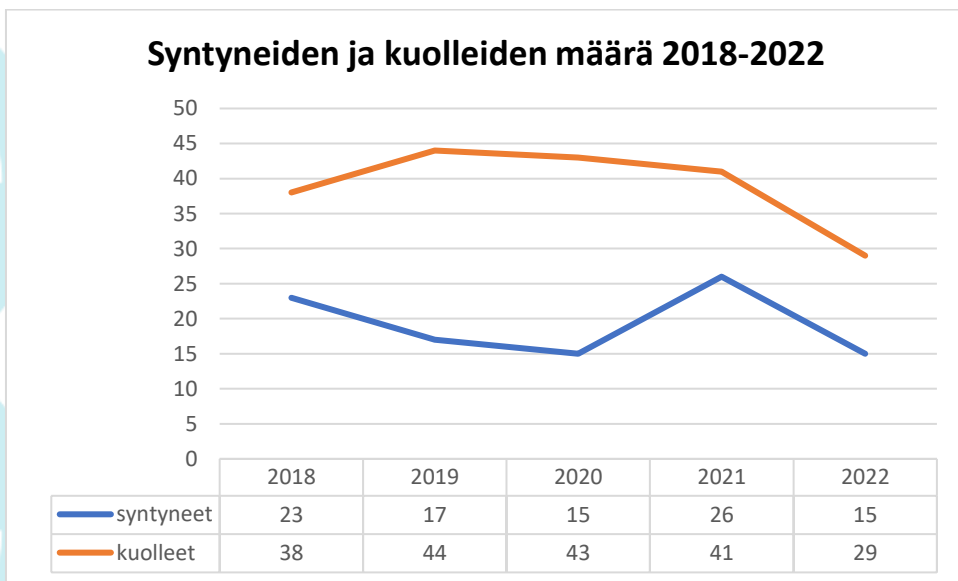
Väestön- ja työllisyyden kehitys vuonna 2022 ja tulevaisuuden näkymät

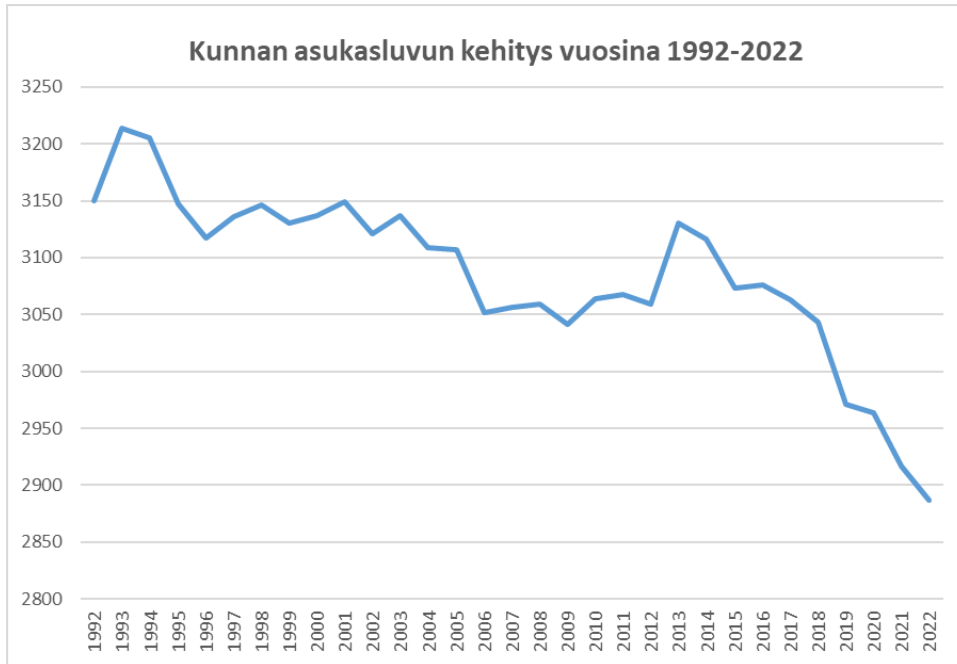
Kunnan asukasluku vaihteli kuukausittain ja päättyi tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuoden lopussa lukuun 2 887 (2 917 vuonna 2022). Määrä on 30 vähemmän kuin vuoden alussa. Syntyneitä oli 15 (26) ja kuolleita oli 29 (41).

VÄESTÖN IKÄJAKAUMA LEMI

	2022	2021	2020	2019	2018
0 - 6	182	190	194	210	235
7 - 12	237	239	254	256	240
13 - 15	113	99	102	89	103
16 - 18	74	94	96	102	101
19-64	1502	1509	1553	1551	1597
65 - 74	425	443	427	434	423
75 -	354	343	338	329	344
yhteensä	2887	2917	2964	2971	3043

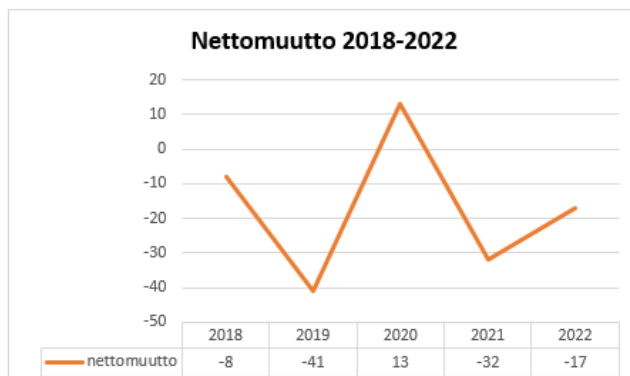
Seuraavassa kuvassa on syntyneiden ja kuolleiden kumulatiiviset määrät vuosittain.

Väestön vanhenemisella ja vähenemisellä voi olla merkittävät vaikutukset alueen taloudelliseen kehitykseen, mikäli rahoitusta ja palvelutarpeita ei pystytä sopeuttamaan oikeassa suhteessa.

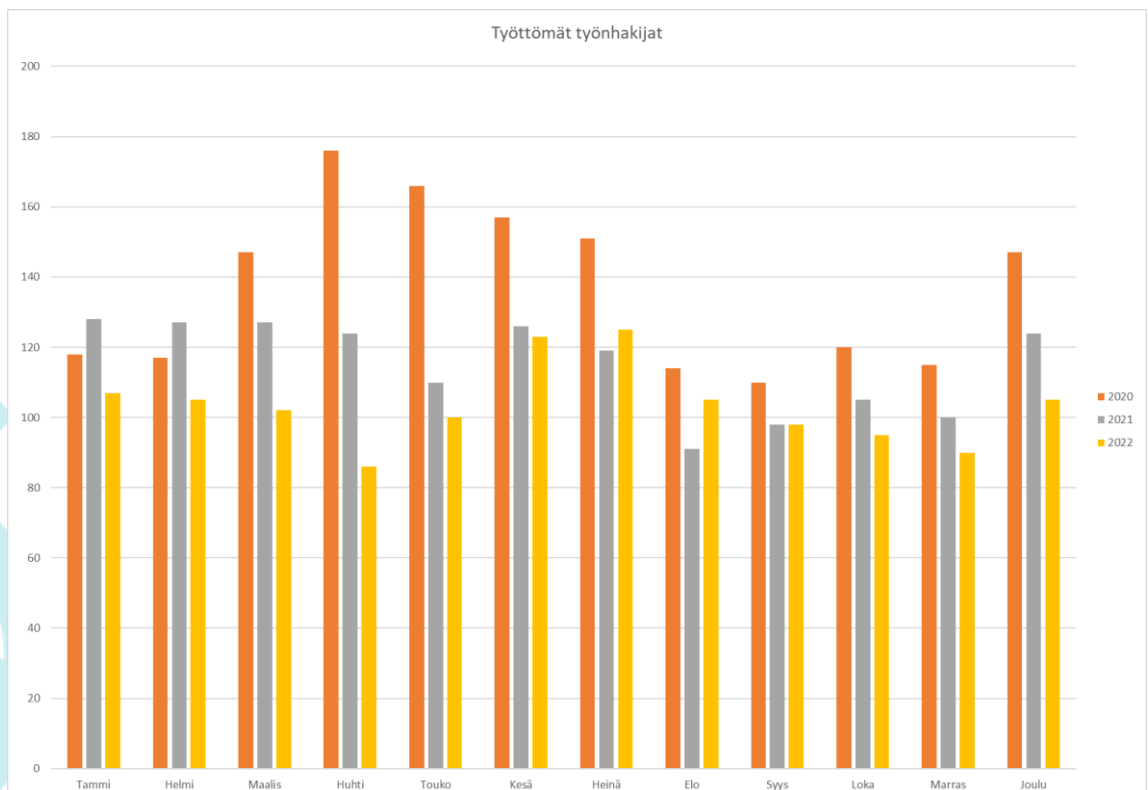
Kunnan nettomuuttokehitys vuonna 2022 oli edellisvuoden tavoin negatiivinen. Kuntaan muutti 135 asukasta, poismuuttajien määrä oli 152.

Vuosineljännes	Tulomuutto	Lähtömuutto	Vaikutus
2022Q1*	47	35	12
2022Q2*	27	37	-10
2022Q3*	31	50	-19
2022Q4*	30	30	0
Yhteensä	135	152	-17

Vuosineljännes	Tulomuutto	Lähtömuutto	Vaikutus
2021Q1*	29	42	-13
2021Q2*	38	32	6
2021Q3*	38	47	-9
2021Q4*	28	44	-16
Yhteensä	133	165	-32

Joulukuun lopussa työttömiä työnhakijoita (105) oli marraskuuta enemmän (+15) ja edellisvuotta vähemmän (-19). Työttömistä miehiä oli 57 ja naisia 48, joista oli yli 50-vuotiaita 51. Lomautettujen määrän (13) muutos marraskuuhun verrattuna oli lisäystä (+5) ja oli edellisvuoteen vähennystä (-6). Avoimia työpaikkoja oli joulukuussa 20. Kaakkois-Suomen kunnittain tarkasteltuna korkein työttömyysaste oli Imatralla (14,1 %) ja matalin Lemillä (7,8 %).

<https://www.ely-keskus.fi/ely-kaakkois-suomi-tyollisyyskatsaukset>

1.1.5 Kunnan henkilöstö

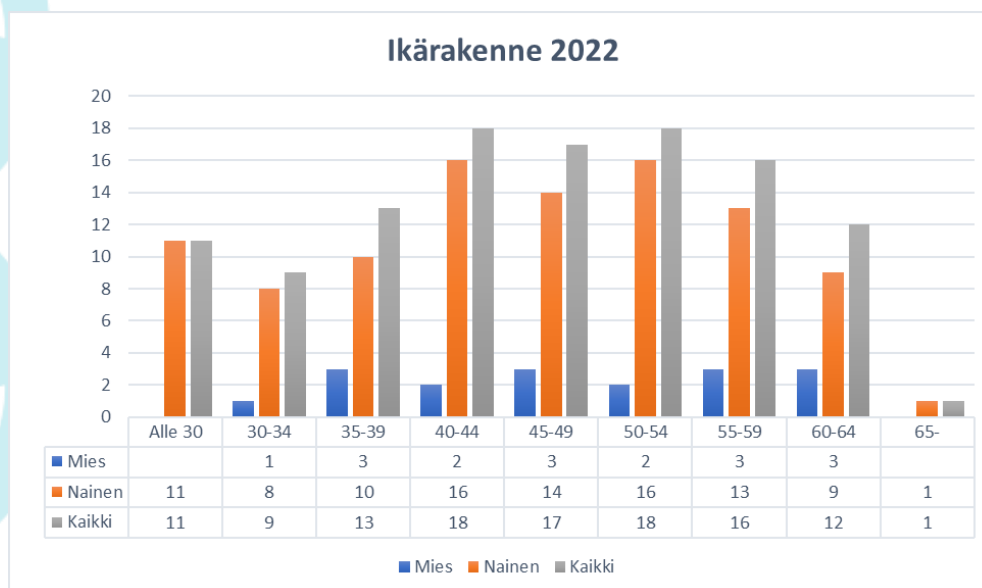
Erillinen henkilöstöraportti saatetaan valtuuston käsiteltäväksi yhtä aikaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa.

Lemin kunnan palveluksessa oli 31.12.2022 yhteensä 115 henkilöä. Vastaavaan aikaan edellisenä vuonna kunnan palveluksessa oli 118 henkilöä. Henkilöstön lukumäärään on sisällytetty vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt.

Palkatun henkilöstön määrä 31.12.2022 (suluissa 31.12.2021)

Toimiala	Vakinaiset	Sijaiset, määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä	Yhteensä pl. työllistetyt
Hallinnon toimiala	5 (6)	0 (0)	0 (1)	5 (8)	5 (6)
Sivistyksen toimiala	69 (72)	19 (16)	1 (2)	89 (89)	88 (88)
Tekninen toimiala	19 (19)	0 (0)	2 (2)	21 (21)	19 (19)
Yhteensä	93 (97)	19 (16)	3 (5)	115 (118)	112 (113)

Vakinaisen henkilöstön ikärakenne 31.12.2022

Kunta noudattaa kaikessa tasa-arvoasioihin, työsuojelulainsäädäntöön ja yhteistoimintaan liittyviä lakeja. Työsuojelutoimikunta ja yhteistyötoimikunta ovat kokoontuneet säännöllisesti. Kunnalla on sopimus lakisääteisten työterveyspalveluiden tuottamisesta Lappeenrannan Työterveys Oy:n kanssa.

1.1.6 Ympäristöasiat

Tekninen lautakunta oli päättänyt 18.3.2021 § 8, että kunnan metsät sertifioidaan FSC-sertifikaatilla (kansainvälinen metsäsertifiointijärjestelmä). Sertifioidulle puulle on kasvava kysyntä, jolle maksetaan parempi hinta. FSC-sertifikaatilla osoitetaan vastuullisuutta ja lainmukaisuutta. Sertifiointi on myös imago- ja arvovalinta. Tällöin 5 % metsistä jätetään käsittelemättä ja 5 % käsitellään metsäekosysteemin kannalta erityiskohteina.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 19.7.2021 § 29 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tarjouksen pysyvän luonnonsuojelualueen perustamiseksi Lemi Viisvesi -tilan 416-434-2-7 noin 35,4 ha:n määrälalasta. Alueen Helmi-elinympäristö on monimuotoisuudelle merkittävää suoelinympäristöä.

Lappeenrannan kaupunki järjestää isäntäkuntamallilla kunnan ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun sekä eläinlääkintähuollon palvelut.

Jätevesiverkoston vuotovedet aiheuttavat vuosittain suuret kustannukset, jotka osaltaan vaikuttavat vesihuollon kannattavuuteen.

Kuukanniemen koulun aurinkopaneelien tuottama ylijäämäsihvö voidaan johtaa Lappeenrannan Energiaverkkojen verkkoon, mutta saatava korvaus on lähinnä nimellinen.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnan tilinpäätöstä ohjeistavan yleisohjeen ja voimassa olevan lainsäädännön mukaan toimintakertomuksessa annetaan myös kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot on annettava siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
- luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
- lakien ja määräysten kiertäminen
- tosiasioiden vääristely
- laiton seuranta ja tarkkailu
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
- huonon hallinnon suojele ja salailu
- välinpitämätön johtamistyö
- epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Lemin kunnan päätöksenteossa ja kaikessa hallinnon toiminnassa on noudatettava hallintolaissa säädettyjä hyvän hallinnon perusteita. Niihin kuuluvat mm. hallinnon oikeusperiaatteet, jotka ohjaavat päätösharkintaa ja muuta asioiden käsittelyä. Kaikessa huomioidaan tasapuolinen kohtelu, johdonmukaisuus ja syrjimättömyys. Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaan viranomaisella ei saa olla väriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin. Toiminta on asiallista ja puolueetonta. Lisäksi noudatetaan suhteellisuus- ja luottamuksensuojaperiaatteita.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntalain 118 §:ssä säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Säännöksen mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos laissa määritellyt erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytykset täyttyvät.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Lemin kunta ei pysty kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää määrääjassa. Menettelyn käynnistäminen on valtiovarainministeriön harkinnassa.

Arviointimenettelyssä kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi. Selvityksen tekee arviointiryhmä, jonka jäsenistä yhden nimeää valtiovarainministeriö ja yhden kunta. Valtiovarainministeriö nimeää kuntaa kuultuaan ryhmän puheenjohtajaksi kunnasta ja ministeriöstä riippumattoman henkilön. Ryhmä tekee ehdotuksen kunnan asukkaiden palvelujen turvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Valtuuston on käsiteltävä ryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat valtuuston päätöksiä toimenpiteistä. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys toimenpiteiden toteutumisesta ja riittävydestä tilikaudella. Kunnan on saatettava selvitys valtiovarainministeriön tietoon tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Tarkoituksena on, että kuntien erityisen vaikean talouden aseman määrittely on oikeudenmukainen ja luotettava ja että se kannustaa kuntia pitkällä aikavälillä taloudellisesti kestäviin ratkaisuihin.

Jotta kunnan tulokertymä säilyy niin verotuloissa kuin valtionosuuksissa, asukasluvun alenema on saatava pysähtymään. Kuluvana vuonna Tuomelanpelto 3-alueelle infran rakentaminen saatettiin loppuun. Alueen tonttien toivotaan houkuttelevan kuntaan uusia asukkaita. Talouden sopeuttamistoimet vaativat tulevaisuudessa enenevissä määrin muutoskyvykkyyttä ja innovatiivisuutta.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Palvelutuotannon suurin riski on henkilöstön pysyvyys ja osaavan henkilöstön saatavuus. Henkilöstöltä edellytetään yhä laaja-alaisempaa osaamista.

Rahoitusriskit eivät ole olleet aikaisempina vuosia merkittäviä. Riski korkojen nousuun oli nähtävillä vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä. Lainakanta on kasvanut, mutta investointien määrää rajaamalla kantaa saadaan vähennettyä lyhennysohjelmien noudattamisella. Vuonna 2022 jouduttiin nostamaan uutta pitkäaikaista lainaa 800 000 euroa.

Maksuvalmiutta on pääsääntöisesti turvattu kuntatodistuksilla. Negatiivisesta korosta johtuen kunta on hyötynyt kuntatodistuksen käyttämisestä. Kunnan kassatilanne pysyi edellisen tilinpäätöksen tasolla. Epävarmuutta on erityisesti verotulojen ennustamisessa.

Johdannaissopimukset

Korkoriskin suojaamiseksi kunnanvaltuusto päätti joulukuussa 2016 tehdä johdannaissopimuksen OP Yrityspankki Oyj:n kanssa. Tämän päätöksen perusteella on 29.12.2016 tehty koronvaihtosopimuksia suojaustarkoituksessa. Sopimuksilla on tarkoitus suojautua Kuukanniemen koulun leasing-sopimuksen koron nousulta ja alentaa kiinteäkorkoisten lainojen korkokustannuksia. Alhaisista korkokustannuksista johtuen suojaus oli osoittautunut huonommaksi kuin päätettäessä arvioitiin vuoteen 2021 asti. Korkojen nousun myötä Kuukanniemen koulun korkojohdannaissopimuksen markkina-arvo 31.12.2022 oli 127 065,65 euroa (edellisvuonna -454 886,18 euroa).

1.1.10 Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (Kuntal 14 §, 39 §). Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapojen tulee olla järjestelmällisiä ja dokumentoituja.

Yleisohjeen mukaan seuraavassa kuvataan viiden osa-alueen pohjalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa vuonna 2022:

A) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontaympäristö; säännöt, ohjeet, toimivallan jako vuonna 2022

- Hallintosäännön määräykset erityisesti sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ja toimivallasta ja hankintarajoista
- Kunnanvaltuuston 11.4.2022 hyväksymä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje sekä hankintaohje

- Vuosittaiseen talousarvioon ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen sisällytetyt määräykset

B) Riskienarviointi; tunnistus, analysointi, hallinta ja dokumentointi

Lemin kuntakonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Kunnanhallituksen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Kunnanhallitus kokoaa näiden perusteella koko kuntakonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Toimielimet ja konserniyhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskien hallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seuranta- ja raportointia.

Kunnan toiminnoissa riskienhallinta on osa arkipäivän työtehtäviä sekä suunnittelua. Riskienhallinnan systemaattisuus ja ohjeiden mukainen dokumentaatio sen sijaan on osoittautunut osin puutteelliseksi. Pienessä kunnassa esimerkiksi henkilöresurssien niukkuus saattaa realisoitua tietokatkoksina. Myös muut syyt, kuten esim. pitkät yllättävät poissaolot, voivat aiheuttaa ongelmia. Pienessä organisaatiossa on yksittäisten henkilöiden toimenkuvissa paljon erikoisosaamista.

Kunnan talouden pitkään jatkunut niukkuus aiheuttaa ajoittain yllättäviä korjaustarpeita äkillisine hankintoineen. Hankintojen siirtämistä eteenpäin on jouduttu tekemään kaikilla toimialoilla.

Vakuuttamisella poistetaan suuri osa riskeistä, mutta vakuuttamisen ulkopuolelle jää merkittäviä riskejä (esim. henkilöstön vähäisyyteen liittyvät riskit, tietojärjestelmien toimimattomuuteen liittyvät riskit jne.).

Toimintatavat arjessa ovat olleet pääosin ohjeiden mukaista. Järjestelmälliseen dokumentointiin tulee panostaa. Henkilöstön vaihtuminen on lisännyt peruskoulutustarpeen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta.

C) Valvontatoimenpiteet; erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta

Kuntalain mukaiseen otto-oikeuden käyttämisen mahdollistamiseen on kiinnitetty huomiota. Viranhaltijat tekevät viranhaltijapäätökset hallintosäännön mukaisesti ja niistä toimitetaan ylemmälle toimielimelle tieto riittävällä aikataululla otto-oikeuden käyttämistä varten.

Laskujen tarkastus- ja hyväksymisrutiineissa huolehditaan siitä, että tilivelvollisuuden käsite toteutuu asianmukaisesti.

Rahoitukseen liittyviä riskejä on hallittu korkosuojauksilla. Lainojen korot on sidottu sekä kiinteisiin sekä osin vaihtuvaan korkoon. Tämä suojaus on toistaiseksi riittävä korkoriskin hallintaan.

Aiemmat korkosuojaukset ovat osin hyvin alhaisesta korkotasosta johtuen osoittautuneet huonommiksi kuin päätöksentekovaiheessa on arvioitu.

Asiahallintaa kehitetään tiedonhallintalain edellyttämien vaatimusten tasolle. Kirjaamotoimintaa korostetaan asioiden asianmukaisessa kirjaamisessa.

Sopimustenhallinnan osalta erityisesti viranhaltijoiden vaihtuessa on sopimusten hajautettu arkistointi aiheuttanut haasteita. Pääsääntöisesti sopimukset on arkistoitu keskusarkistoon, mutta myös muualle. Uudet sopimukset on keskitetty hallintopalveluihin asianmukaisesti arkistoitavaksi.

Asiahallintaa- ja sopimustenhallintaa kehitetään ja sähköisen asiahallintaohjelman käyttöönotto oli keväällä 2022.

D) Tieto ja tiedonvälitys; raportointi, esim. merkittävät riskit

Kunnan talouden seurannan tulee perustua riittävän ajantasaiseen kirjanpitoon. Toimialojen tulee kyetä seuraamaan omaa talouttaan siten, että seurannan avulla pystytään reagoimaan muutostarpeisiin. Tilikaudella oli käytettävissä Web-raportointi. Vuonna 2023 käyttöön otetaan Accuna Raportointi, joka mahdollistaa selkeämmät raportit ja grafiikkaa. Raportointia julkaistaan jatkossa kunnan verkkosivuilla.

E) Seuranta ja arviointi

Aiemmin havaittujen puutteiden osalta kunnan toimintatapoihin eri toimijoiden kohdalla on kiinnitetty huomiota ja tehty kehitystyötä niiden yhdenmukaistamiseksi kunnassa. Päivitettävillä säännöillä, ohjeilla ja menettelyillä tulee varmistaa henkilökunnan riittävä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaaminen, väärinkäytösten ehkäiseminen ja toteutuneista/realisoituneista riskeistä asianmukaisesti raportointi.

Ohjeistuksen ja toimintatavan ulottaminen osana konsernivalvontaa myös osaksi kunnan tytäryhteisöjä on jo otettu kehittämisen kohteeksi.

Keskeiset johtopäätökset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportoinnin perusteella

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat pääosin kunnossa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta tulee kiinnittää huomiota esimiesten peruskoulutukseen. Virkamiehistä suuri osa on vaihtunut viime vuosina. Riskienhallinnan suorittaminen ja eri toimialojen dokumentaatio olisi hyvä saada samalle tasolle läpi kunnan. Pienessä kunnassa aktiivinen johtoryhmätyöskentely korvaa hyvin arkista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suorittamista.

Tiedonhallinnan ja tiedonhallintalain vaatimukset kaikkien työtehtävissä tulevat korostumaan jatkossa.

1.2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmalla selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen tulorahoituksen riittävyyttä. Tuloslaskelman *toimintakate* ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. *Tilikauden tulos* on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	1 829	1 714
Valmistus omaan käyttöön	0	1
Toimintakulut	-20 275	-19 417
Toimintakate	-18 446	-17 702
Verotulot	11 832	12 155
Valtionosuudet	7 246	6 803
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3	3
Muut rahoitustuotot	21	17
Korkokulut	-72	-83
Muut rahoituskulut	-7	-7
Vuosikate	578	1 188
Poistot ja arvonalentumiset	-559	-560
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	19	627
Tilikauden yli-/alijäämä	19	627
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	9,0	8,8
Vuosikate/Poistot, %	103,3	212,0
Vuosikate, euroa/asukas	200	407
Asukasmäärä	2 887	2 917

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku kuvaa maksurahoituksen osuutta toimintakuluista.

Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suurin, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun arvo on vähintään 100 % oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Tämä pätee vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaa keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

1.2.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelma osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä, sitä miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	578	1 188
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjauserät	-306	-662
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 053	-553
Rahoitusosuudet investointeihin	14	52
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100	62
Toiminnan ja investointien rahavirta	-668	87
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-5	0
Antolainasaamisten vähennys	0	12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	800	700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 040	-970
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400	0
Oman pääoman muutokset	52	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	288	39
Rahoituksen rahavirta	495	-219
Rahavarojen muutos	-172	-132
Rahavarat 31.12.	467	640
Rahavarat 1.1.	640	772
Rahavarojen muutos	-172	-132

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1 000 €	-2 337	-2 012
Investointien tulorahoitus, %	55,6	237,1
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	1,5
Kassan riittävyys, pv	8	11
Asukasmäärä	2 887	2 962

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirta viimeiseltä viideltä vuodelta yhteensä

Lemin kunnalla tunnusluku on negatiivinen (alijäämäinen) määrä, mikä tarkoittaa sitä, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Tilikaudella Lemin kunta otti pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseen ja turvasi maksuvalmiuttaan lyhytaikaisella kuntatodistuksella. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Tasapainoisessa taloudessa investointien, poistojen sekä vuosikatteen määrä ovat yhtä suuria tai tasoittuvat keskimäärin samalle tasolle.

Investointien tulorahoitus, %

*= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno*

Tunnusluku kuvaa, kuinka paljon investointien omahankintamenosta (rahoituslaskelman investointimenot vähennettynä rahoitusosuuksilla) on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokoulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Kun arvo on 1 tai suurempi, tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Kun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2 ja tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun arvo jää alle yhden.

Lemin kunnan laskennallinen lainanhoitokate on edellisvuoden tyydyttävästä muuttunut heikoksi.

Kassan riittävyys (pv)

*= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella*

Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Lemin kunnan tunnusluvun arvo heikkeni edellisvuodesta kolmella päivällä.

1.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

1.3.1 Tase ja sen tunnusluvut

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 025	12 580
Aineettomat hyödykkeet	1 201	1 272
Aineettomat oikeudet	43	0
Muut pitkävaikutteiset menot	1 158	1 272
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	9 602	9 177
Maa ja vesi-alueet	2 347	2 343
Rakennukset	4 741	4 905
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 428	1 464
Koneet ja kalusto	81	96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5	370
Sijoitukset	2 222	2 130
Osakkeet ja osuudet	1 548	1 462
Muut lainasaamiset	575	570
Muut saamiset	99	99
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1	0
Muut toimeksiantojen varat	1	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 022	1 173
Vaihto-omaisuus	187	187
Muu vaihto-omaisuus	187	187
Saamiset	368	347
Lyhytaikaiset saamiset	368	347
Myyntisaamiset	249	256
Lainasaamiset	20	20
Muut saamiset	68	34
Siirtosaamiset	31	37
Rahat ja pankkisaamiset	467	640
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 048	13 753

	2022	2021
VASTATTAVAA	1 000 €	1 000 €
OMAPÄÄOMA	5 542	5 471
Peruspääoma	7 038	7 038
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	-1 515	-2 194
Tilikauden yli-/alijäämä	19	627
PAKOLLISET VARAUKSET	0	246
Muut pakolliset varaukset	0	246
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	302	244
Muut toimeksiantojen pääomat	302	244
VIERAS PÄÄOMA	8 205	7 792
Pitkäaikainen	5 159	5 233
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 159	5 233
Lyhytaikainen	3 046	2 558
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 275	1 040
Saadut ennakot	1	1
Ostovelat	272	261
Liittymismaksut ja muut velat	220	207
Siirtovelat	1 278	1 048
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 048	13 753

TASEEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	39,5	39,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,2	37,7
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-1 496	-1 566
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-518	-537
Lainakanta 31.12., 1 000 €	6 433	6 273
Lainakanta, €/asukas	2 228	2 151
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	9 288	9 237
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 217	3 167
Lainasaamiset, 1 000 €	674	669
Asukasmäärä	2 887	2 917

v. 2021 lainat ja vuokravastuut on korjattu luku

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$
Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä ja hyvä tavoitetaso on 70 %.

Lemin kunnalla tunnusluku on alle 50 %, mikä merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Tunnusluku kuvaa, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä

= Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä
Lemin kunnalle on kertynyt alijäämää katetavaksi tuleville vuosille.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa / asukas

= Kertynyt yli-/alijäämä / asukasmäärä

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)
Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainakanta euroa/asukas

= Lainakanta 31.12. / asukasmäärä

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut
Vuokravastuiden määrä on huomioitu liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut euroa / asukas

= Lainat ja vuokravastuut 31.12. / asukasmäärä

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoiuksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.4 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Taulukossa esitetään kunnan tulojen ja menojen kokonaislaskelma. Tiedot perustuvat ulkoiseen tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

	2022		2022
TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	1 829	Toimintakulut	20 275
Verotulot	11 832	- Valmistus omaan käyttöön	0
Valtionosuudet	7 246	Korkokulut	72
Korkotuotot	3	Muut rahoituskulut	7
Muut rahoitustuotot	21	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		- Pakollisten varausten vähennys	246
luovutusvoitot	-60	- Pys. vastaavien hyödykkeiden	
Investoinnit		luovutustappiot	0
Rahoitusosuudet investointimehoihin	14	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		Investointimenot	1 053
luovutustulot	100		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainaanamisen lisäykset	5
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	800	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 040
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	400	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	52	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	22 237	Kokonaismenot yhteensä	22 698
Täsmäytys			
Kokonaistulot - kokonaismenot =	22 237 - 22 698 =		-461
Rahavarojen muutos - muut maksuvalmiuden muutokset =	-172 - 288 =		-461

1.5 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kunnan, jolla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitase liitteineen. Lemin kuntakonserniin kuuluvat seuraavat yhteisöt:

1.5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Tytäryhteisöissä kuntaa ovat edustaneet yhtiökokousedustajina seuraavat:

Kiinteistö Oy Lemin Vuokratalot
 Kiinteistö Oy Lemin Palvelutalo
 Lemin Lämpö Oy

Anu Karhu
 Anu Karhu
 Nina Värtö

Hallituksen jäseninä Kiinteistö Oy Lemin Vuokrataloissa ja Kiinteistö Oy Lemin Palvelutalossa toimivat Tommy Vesterlund (pj.), Mervi Rings, Nina Värtö, Jarkko Ovaskainen ja Esa Makkonen.

Lemin Lämpö Oy:n hallituksessa ovat toimineet Tommy Vesterlund (pj.), Antti Junni ja Jarmo Tölski.

Tavoitteet talousarviossa 2022

Kunnan omistaman asuntoyhtiön ja palvelutaloyhtiön tavoitteena on asuntojen hyvä kunto ja vuokratason mitoittaminen siten, että yhtiön toiminta on taloudellisesti turvattu. Vuokratäristien määrä ei saa nousta yli 5 %:n vuotuisista vuokratuloista. Asuntoyhtiön on tilinpäätöksensä yhteydessä ilmoitettava kunnalle asuntojen käyttöaste-%, keskimääräinen neliövuokra ja vuokrasaamisten määrä vuoden lopussa. Asuntoyhtiö voi myydä yksittäisiä kiinteistöjä muiden asuintalojen korjausten rahoittamiseksi.

Kunnan omistaman lämpöyhtiön tavoitteena on häiriötön ja edullinen lämmöntuotanto yhtiön palveluja käyttäville kiinteistöille. Yhtiön toimintaan ei saa käyttää kunnan verotuloja.

Kiinteistö Oy Lemin Vuokratalot, tavoitteiden toteutuminen

Keskimääräinen neliövuokra oli 10,24 €/kk (10,04 €/kk v. 2021). Vuokratäristien ja käyttökorvausräristien määrä oli 8 351,81 euroa, 2,0 % liikevaihdosta (2,0 % v. 2021). Asuntojen käyttöaste liikevaihdosta laskettuna oli 94 % (93 % v. 2021).

Lemin lämpö, tavoitteiden toteutuminen

Lemin lämpö nosti tilikauden aikana kaukolämmön energiamaksua kahdesti: heinäkuussa 15 % ja marraskuussa 3,8 %. Vuoden alussa energiamaksu (alv 0 %) oli 65,35 €/MWh ja korotusten jälkeen ensin 65,35 euroa ja 67,85 euroa.

1.5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Lemin Palvelutalot oli pystynyt nykyisellä vuokratasolla suoriutumaan kustannuksista ja tekemään tilikaudella ylimääräisen 150 000 euron lainanlyhennyksen.

Lemin vuokratalojen tuotot ja kulut olivat pysyneet kohtuullisesti talousarvion puitteissa. Maksuvalmiutta parantamaan yhtiöllä on käytössä 40 000 euron limiitti. Yhtiön taloutta on tasapainotettu lainanlyhennysten maksujärjestelyillä. Vuokria korotettiin tilikaudella 0,2 %.

Lemin Lämmöllä vakaa toiminta on ollut ensiarvoisen tärkeää energiakriisin takia. Venäjän hyökkäys helmikuussa Ukrainaan sotki eurooppalaiset ja alueelliset polttoainemarkkinat nostaten metsähakkeen ja öljyn hintoja rajusti. Kirkonkylän hakekattilassa testattiin puupellettien polttoa. Pellettien käyttö havaittiin mahdolliseksi, mutta vaatii muutoksia syöttötekniikkaan. Yhteistyössä kunnan kanssa teetettiin varavoimasuunnitelmat tuleviin sähkökatkoihin

Lemin kunnanvaltuuston 20.6.2022 päätöksellä Saimaan kuidussa siirrettiin hanke-SVOP:sta 349 466 euroa pääoma-SVOP:iksi. Lemi päätti sijoittaa kuntaverkot 86 208 euron apporttina yhtiöön. Yhtiön osakaskunnat päättivät korjata kuntien omistusosuudet vastaamaan kunkin kunnan tosiasiaa yhtiöön tekemiä sijoituksia. Osakeannin jälkeen yhtiön osakemäärä on 2501 osaketta ja Lemin kunnan omistusosuus 20 % (500 osaketta).

Osakassopimus päivitettiin vastaamaan osakkaiden sijoituksia sekä yhtiön toimintaa.

Suuri merkitys kuntakonsernin talouteen kunnan oman talouden kehityksen kannalta oli Eksotella. Eksoten alijäämäinen tilanne on vaikuttanut aikaisempina vuosina kunnan tulokseen pakollisina varauksina ja tällä tilikaudella 362 100 euron avustuskirjauksena vuoden 2022 alijäämästä. Tilikaudella 2022 Eksoten pakollista varausta purettiin 246 000 euroa.

1.5.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lemin Palvelutalolla oli Eksoten kanssa solmittu vuokrasopimus, jonka ensimmäinen mahdollinen irtisanomisaika on 31.12.2024. Lemin palvelutalo on siirtänyt Eksoten kanssa tehdyt sopimukset Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle 1.1.2023. Kustannusten nousun vuoksi yhtiö on päättänyt korottaa vuokria 10 %:lla vuoden 2023 alusta.

Kustannusten nousuun on reagoitava nopeasti ja kohonneet energiakustannukset tuovat paineita vuokrankorotuksille. Pitkäjänteisellä suunnittelulla ja kunnossapidolla on pyrittävä pitämään kiinteistöt kunnossa. Tytäryhtiöiden ja erityisesti kunnan vuokrataloyhtiön toiminnan kehittäminen on tärkeässä asemassa, jotta yhtiöt pystyvät jatkossakin toimimaan ilman kunnan rahallista tukea.

Lemin lämmöllä ei ole merkittäviä investointitarpeita lukuun ottamatta varavoimaratkaisuja ja hakekonttien peruskorjauksia. Hakkeen polttoa jatketaan ja energiapuun hankintaa tehostetaan kirkonkylän ja Kuukanniemen laitoksilla.

Hyvinvointialue aloittaa toimintansa 1.1.2023, jolloin Eksoten ja pelastustoimen menot siirtyvät hyvinvointialueelle. Pelastustoimen sisäiset vuokrat ovat jatkossa ulkoisia vuokria.

1.5.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalaki sisältää määräyksiä koskien kuntakonsernia. Lemin kunnan hallintosäännön ohella kunnan toimintaa ohjataan konserniohjeella. Lemin kunnan konserniohje hyväksyttiin kunnanhallituksessa 19.9.2022 § 129. Hallintosäännön 20 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja tekninen johtaja. Kunnanjohtaja toimii konsernin johtajana hallintosäännön 21 §:n mukaisesti. Kunnanjohtajan ja teknisen johtajan tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeita konserniyhteisöjen yhtymävaltuutetuille ja yhtiökokousten jäsenille.

1.5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	15 886	15 660
Toimintakulut	-34 334	-32 972
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	-12	6
Toimintakate	-18 460	-17 307
Verotulot	11 798	12 121
Valtionosuudet	7 536	7 074
Rahoitustuotot ja -kulut	-92	-114
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	29	25
Korkokulut	-112	-124
Muut rahoituskulut	-9	-15
Vuosikate	781	1 774
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-968	-996
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-8	0
Satunnaiset erät	0	4
Tilikauden tulos	-195	782
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot	-2	-5
Laskennalliset verot	-22	-29
Tilikauden yli-/alijäämä	-218	749

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,3	47,5
Vuosikate/Poistot, %	80,7	178,0
Vuosikate, euroa/asukas	271	608
Asukasmäärä	2 887	2 917

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuosikatteen ja poistojen suhde on myös yksi kuntalain 118 §:n mukaisista kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa käytettävistä tunnusluvuista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 %.

Tällä tilikaudella Lemin kunnalla tunnusluku läheni kriisikuntakriteerin raja-arvoa.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	781	1 774
Satunnaiset erät	0	4
Tilikauden verot	-2	-5
Tulorahoituksen korjauserät	361	-112
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 141	1 661
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 490	-708
Rahoitusosuudet investointimenoihin	14	52
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	100	83
Investointien rahavirta yhteensä	-1 377	-574
Toiminnan ja investointien rahavirta	-236	1 087
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-32	0
Antolainasaamisten vähennys	0	2
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	914	1 103
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 508	-1 435
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400	-281
Oman pääoman muutokset	14	3
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	67	16
Vaihto-omaisuuden muutos	-21	-13
Saamisten muutos	723	-455
Korottomien velkojen muutos	246	-37
Rahoituksen rahavirta yhteensä	804	-1 096
Rahavarojen muutos	568	-9
Rahavarojen muutos	568	-9
Rahavarat 31.12.	1 623	1 055
Rahavarat 1.1.	1 055	1 064

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 €	-657	-1 112
Investointien tulorahoitus, %	53	270
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	1,3
Kassan riittävyys, pv	16	11

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Konsernitiilinpäätöksen laskennallista lainanhoitokatetta käytetään yhtenä tunnuslukuna kuntalain 118 §:n mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa.

Kuntalain 118 §:n mukainen tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

Tilikaudella Lemin kuntakonserni saavutti ns. kriisikuntakriteerin raja-arvon.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	18 754	18 300
Aineettomat hyödykkeet	1 346	1 434
Aineettomat oikeudet	148	78
Muut pitkävaikutteiset menot	1 195	1 324
Ennakkomaksut	3	32
Aineelliset hyödykkeet	16 242	15 781
Maa- ja vesialueet	2 649	2 645
Rakennukset	10 475	10 662
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 720	1 768
Koneet ja kalusto	218	260
Muut aineelliset hyödykkeet	9	9
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	171	436
Sijoitukset	1 165	1 085
Osakkeet ja osuudet	875	827
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut lainasaamiset	227	195
Muut saamiset	63	63
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	481	500
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 145	3 302
Vaihto-omaisuus	317	297
Saamiset	1 204	1 951
Pitkäaikaiset saamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	1 204	1 951
Rahoitusarvopaperit	34	83
Rahat ja pankkisaamiset	1 588	971
VASTAAVAA YHTEENSÄ	22 380	22 102
VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	6 429	6 325
Peruspääoma	7 038	7 038
Arvonkorotusrahasto	26	13
Muut omat rahastot	38	51
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-454	-1 525
Tilikauden yli-/alijäämä	-218	749
PAKOLLISET VARAUKSET	176	138
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	806	758
VIERAS PÄÄOMA	14 969	14 881
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	9 427	9 824
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	82	84
Lyhytaikainen korollinen vieraspääoma	1 565	1 334
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 895	3 639
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	22 380	22 102

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	29	29
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	43	43
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-673	-777
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-232	-265
Konsernin lainat, €/asukas	3 808	3 826
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	10 993	11 159
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	15 398	15 943
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	5 333	5 466
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	227	195
Kunnan asukasmäärä	2 887	2 917
<i>Lainojen ja vuokravastuiden tunnusluvut korjattu vuodelta 2021</i>		

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennyttä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakomaksuilla. Kun käytetään lyhennyttä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lyhennyttä konsernikaavaa käytettäessä konsernin lainakanta muodostuu korollisen vieraan pääoman eristä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokra-vastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

1.6.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman talouden tasapainottamiseksi (KuntaL 115 §).

Lemin kunnanhallitus toteaa, että kunnan talous ei ole Kuntalain 110 §:ssä tarkoitetulla tavalla tasapainossa. Kertynyt alijäämä on 1 496 035,40 euroa, noin 518 euroa asukasta kohti. Kertynyttä alijäämää ei pystytty kattamaan vuoden 2022 mennessä eikä kattamiselle saatu jatkoaikaa. Talouden tasapainottamisohjelma sisällytettiin vuoden 2023 talousarvioon. Tulevien vuosien taloussuunnitelma ei lyhyessä ajassa kata kertyneitä alijäämiä.

1.6.2 Tilikauden tuloksen käsittely:

Kunnanhallitus esittää tilikauden 1.1.-31.12.2022 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tulos ennen varauksia ja rahastosiirtoja on 18 722,60 euroa ylijäämäinen ja
- ylijäämä kirjataan edellisten tilikausien yli-/alijäämä tilille kuluvan vuoden kirjanpidossa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Tavoitteiden, määrärahojen ja tulosarvioiden toteutuminen

2.1.1 Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen kertoo tulosalueiden talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisen sanallisesti sekä euromääräisesti. Talousarviossa euroja sitovana tavoitetasona on pääsääntöisesti vesilaitosta lukuun ottamatta bruttositovuus eli toimintatuotot ja toimintakulut ovat erikseen sitovia. Vesilaitoksella sitoo nettotulos eli toimintakate.

Sisäiset erät ovat sisällytetty osaksi toimintatuottoja ja -kuluja luonteensa mukaisesti kirjanpidon tiliryhmiin

Sisäisten erien laskentaa ja kirjaamista on täsmennetty, mutta sitä pitää edelleen kehittää. Sisäisten erien talouden ohjaava vaikutus saadaan, kun käyttäjä pystyy vaikuttamaan sisäisten erien määrään. Tämä edellyttää läpinäkyviä kohdentamisperiaatteita.

KUNNANHALLITUS

Yleishallinto

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Yleishallinnon tulosalueelle kuuluvat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, hallinto-, it-, talous- ja henkilöstöpalvelut (hallintopalvelujen toimiala). Toimiala valmistelee ja panee täytäntöön mm. kunnanhallituksen ja -valtuuston päätökset, hoitaa muut yleishallintotehtävät, kaavoituksen, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävät sekä kunnan edunvalvonnan Eksoteen. Valtiokonttorin edellyttämät automatisoidun talousraportoinnin lisääntyvät kuntatietoraportit tulevat aiheuttamaan muutoksia kirjanpitoon vuosina 2021 ja 2022.

Tavoitteet, mittarit ja toteutumat

Talouden tasapainottaminen: Talouden tasapainotukseen tähtäävä tasapainotusohjelma on laadittu ja sitä on noudatettava. Eksoten kustannuskehityksestä ja koronaviruksen aiheuttamasta talouden voimakkaasta heikentymisestä johtuen talouden tasapainotusohjelma on täsmennettävä vuoden 2022 aikana. Lisäksi soteuudistuksen mahdollinen toteutuminen ja kuntalain kahden vuoden lisäaika talouden tasapainottamiselle tulee huomioida

tasapainotusohjelmassa. Toimialojen yhteistyö on välttämätöntä. Kustannuslaskentaa on kehitettävä edelleen toimintaa ohjaavana elementtinä.

Toteuma: Talouden tasapainotusohjelma oli kunnanhallituksen käsittelyssä 15.8.2022 § 107. Valtuusto teki päätöksen tasapainotusohjelmasta 29.8.2022 § 25. Kustannuslaskentaa on jatkettu pääosin edellisvuoden tapaan. Tilikaudella menoja kohdistettiin edellisvuotta enemmän aiheuttamisperiaatteen mukaan.

Yksi henkilö siirtyi syksyllä Meitaan ja vuonna 2022 IT-palvelut hoituvat Meitan toimesta. Meitan tuottamat ICT ja talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset on talousarvioon otettu Meitan laatiman talousarvion mukaan. Edelleen vuonna 2022 jatketaan automatisoidun talousraportoinnin edellyttämiä toimia yhteistyössä Meita Oy:n kanssa. Toimialojen sihteerityö on keskitetty osin yleishallinnon hoidettavaksi. Koulusihteerit jatkaa pääasiassa perusopetuspalveluiden sihteeritehtävien hoitamista.

Toteuma: ICT-kustannukset ovat kaksinkertaistuneet edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin syy oli lisenssikustannukset. Myös uusista ohjelmista, Kuntanet:n Väestö- ja PHT-käyttöönnotto sekä Dynastyta, tuli vuosikustannuksia.

Meita tuotti Valtiokonttorin kuntatalouden tietopalveluun automatisoidun talousraportoinnin vaatimat raportit ajallaan. Kirjanpidon oikeellisuutta raporttien muodostamiseen automatisoidusti jatkettiin tilikaudella.

Yleishallinnossa sihteerityö oli jaettu palvelusihteerille tarkastus-, tekninen ja sivistyslautakunta ja hallinnon asiantuntijalle kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja vaalilautakunta.

Tiedonhallinnan ja arkistoinnin osalta merkittävin muutos on sähköisiin käsittelyprosesseihin siirtyminen vuosien 2021-2022 aikana. Kunnassa otetaan kahden vuoden aikana asteittain käyttöön asianhallintatietojärjestelmä asianhallinnan, asiakirjahallinnan, päätöksenteon ja arkistoinnin prosessien sähköistämiseksi. Sähköistämisen tavoitteena on tiedon ja asiakirjojen kokonaisvaltainen hallinta tehokkaasti, luotettavasti ja tietoturvallisesti koko tiedon elinkaaren ajan lainsäädännön vaatimukset huomioiden. Sähköisiin käsittelyprosesseihin siirtyminen edellyttää tiedonohjaussuunnitelmaa, jonka avulla asiakirjallisten tietojen hallinnan automaattinen ohjaus voidaan toteuttaa asian vireille tulosta arkistointiin.

Toteuma: Maaliskuussa toteutuivat Innofactorin käyttäjäkoulutukset Dynastyn asianhallinnasta. Ensimmäinen viranhaltijapäätös luotiin 21.4.2022. Esityslistat ja pöytäkirjat tuotettiin Dynastyssa 25.4.2022 alkaen ensimmäisenä kunnanhallitukselle. Sopimushallinta käyttöön otettiin joulukuussa ja sopimusten tallentaminen tapahtuu keväällä 2023. Sähköinen arkistointi käyttöön otettiin lokakuussa ja käytössä oli koulutusympäristö. Tuotantokäyttö alkaa vuonna 2023. Pöytäkirjojen allekirjoittamiseen otettiin Dynastyn sähköinen allekirjoitus.

Kunnassa on laadittu vuoden 2020 alussa voimaan tulleen tiedonhallintalain (906/2019) mukainen tiedonhallintamalli. Malli on taulukkomainen kuvaus kunnan tehtävien hoidossa toteutettavasta tiedonhallinnasta. Tiedonhallintamallin tarkoitus on auttaa jatkuvasti lisääntyvän tietomäärän hallitsemisessa tiedon koko elinkaaren ajan sekä tunnistamaan ja hallitsemaan myös uusien digitaalisten palvelujen käyttämiseen.

liittyviä riskejä. Tähän liittyen hallinnon prosessien läpikäyntiä ja kehittämistä jatketaan kuvaamalla kunnan tärkeimmät prosessit. Vaikka tiedonhallintalaki ei velvoita kuvaamaan tehtäviä ja palveluita, on niiden tunnistaminen ja läpikäynti käytännössä tehtävä, jotta tiedonhallinta voidaan kiinnittää toimintaan ja johtaa sen osana. Prosessien kuvaaminen auttaa hallitsemaan kokonaisuuksia, jäsentämään toimintaa ja toimijoiden vastuita paremmin sekä löytämään toiminnan tehostamistarpeita.

Toteuma: Lemin kunnan tiedonohjaussuunnitelma TOS hyväksyttiin kunnanhallituksessa 14.2.2022 § 17. Tiedonhallintamalli on laadittu. Tiedonhallintamallin laadinta ei ole kertaluontoinen kuvausveloite, vaan tiedonhallintamallia on ylläpidettävä aina, kun tiedonhallinnassa tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat sen sisältöön.

Talousarviovuonna 2022 lisääntyvät raportoinnit Valtiokonttorille kuntatalousraportoinnin osalta. Vuonna 2021 käyttöön otettujen viiden raportin lisäksi tulee seitsemän uutta raporttia.

Toteuma: Automatisoidussa talousraportoinnissa uusia raportteja olivat (KKOTR) Kuntakonsernien tilinpäätösraportointi ja (KKYTT) Kuntien ja kuntayhtymien kalenterivuotta koskevat tilinpäätöstietoja täydentävät muut taloustiedot, joiden aineisto toimitettiin excel-lomakkeella. Kirjanpito-ohjelmasta saatiin tuotettua (KKTR) Kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen rahoituslaskelma (KKTTP) Kunnan ja kuntayhtymien tilinpäätöstiedot palveluluokkoittain (käyttötalous, investoinnit) ja (TOTT) tietoja esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja lukiokoulutuksen taloudesta ja toiminnasta. Kuntakonsernien raportoinnin osalta tulevat raportoinnit pyritään jatkossa tuottamaan Accuna Konserni-ohjelmasta. Vuoden aikana Valtiokonttorille hyväksyttiin aikataulun mukaan 18 raporttia.

Tavoitteet ja aikataulut sekä toteuma

<p>Päivitetään talouden tasapainotusohjelma kunnan talouden tasapainottamiseksi</p>	<p>Selvitystyö tehtävä ennen vuoden 2022 talousarvioprosessia. Päätökset viimeistään talousarvion yhteydessä. Toteuma: Talouden tasapainotusohjelma päätettiin valtuustossa 29.8.2022 § 25. Strategiaseminaari valtuuston kanssa helmi-maaliskuussa 2022 Toteuma: Strategiaseminaari pidettiin valtuusto ja johtavat viranhaltijat huhtikuussa. Valtuustoseminaari valtuuston kanssa elokuussa 2022 Toteuma: Toinen strategiaseminaari pidettiin 31.10.2022.</p>
---	--

<p>Asiahallintaohjelmiston käyttöönotto tiedonhallintalain edellyttämien vaatimusten täyttämiseksi</p>	<p>Dynasty-ohjelma käyttöönotetaan maaliskuussa 2022. Toteuma: Dynasty käyttöönotettiin 25.4. laatimalla kunnanhallituksen pöytäkirja. Asiahallintatietojärjestelmä edellyttää tiedonohjaussuunnitelman laadintaa ennen käyttöönottoa. Toteuma: Kunnanhallitus hyväksyi 14.2.2022 § 17 Lemin kunnan tiedonohjaussuunnitelman (TOS).</p>
<p>Hallintosääntö ja muut ohjeet, palveluiden tuottaminen perustuu ajantasaisiin sääntöihin ja ohjeisiin.</p>	<p>Laaditaan/päivitetään muut hallintosäännössä mainitut ohjeistukset. Toteuma: Konserniohje: hyväksyttiin kunnanhallituksessa 19.9.2022 § 129. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje: hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 11.4.2022 § 2 Asiakirjahallinta (AMS, TOS): -valmis Hankintaohje: hyväksyttiin kunnanhallituksessa 14.2.2022 § 17 Tietosuojaohje: ei valmistunut. Laaditaan vuonna 2023. Varautumissuunnitelmat: Laadittu koko Etelä- Karjalan yhteinen varautumissuunnitelma yhteistyössä kuntien kanssa. Päivitykset ovat kesken.</p>
<p>Kuntatalouden tietojen raportointi Valtiokonttorille</p>	<p>Raportit ovat kommentoitu ja hyväksytty annettuihin määräaikoihin mennessä. Toteuma: raportit hyväksyttiin määräaikoihin mennessä.</p>

	Tp	Alkuper.	Ta-	Muutettu	Toteutuma	Tot	Jäljellä
	2021	Ta 2022	muutos	Ta 2022	euro	%	
Yleishallinto							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	590 476	547 630	0	547 630	838 686	153,1	-291 056
Tuet ja avustukset	12 112	1 750	6 000	7 750	20 490	264,4	-12 740
Muut toimintatuotot	77 744	115 900	-3 000	112 900	65 401	57,9	47 499
TOIMINTATUOTOT	680 332	665 280	3 000	668 280	924 577	138,4	-256 297
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-301 961	-233 100	-80 800	-313 900	-326 332	104,0	12 432
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-81 943	-78 300	-13 900	-92 200	-91 882	99,7	-318
Muut henkilösivukulut	-7 432	-9 500	-2 600	-12 100	-9 567	79,1	-2 533
Henkilöstökulut yhteensä	-391 337	-320 900	-97 300	-418 200	-427 780	102,3	9 580
Palvelujen ostot	-721 951	-810 760	20 670	-790 090	-843 663	106,8	53 573
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 412	-27 600	20 000	-7 600	-9 900	130,3	2 300
Avustukset	0	0	0	0	-1 500	0,0	1 500
Muut toimintakulut	-88 043	-110 095	0	-110 095	-89 838	81,6	-20 257
TOIMINTAKULUT	-1 234 743	-1 269 355	-56 630	-1 325 985	-1 372 682	103,5	46 697
TOIMINTAKATE	-554 411	-604 075	-53 630	-657 705	-448 105	68,1	-209 600

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset: Toimintatuottojen talousarviota reilusti suurempi toteuma johtuu lisätystä puunmyynnistä. Toimintakulujen ylityksiä tuli mm. hallinnossa, ict-palveluissa ja kirjanpidossa pääosin ict-kustannuksista, alueellisessa pelastustoimessa ja seudullisessa maaseututoimessa yhteistoimintaosuuksissa. Sisäiset erät ylittyivät monen kustannuspaikan osalta, koska laskennan pohjana olleet menot olivat toteutuneet talousarviota suurempana.

Kehittämishankkeet

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Kehittämistyötä pyritään tekemään hyödyntämällä yhteistyö muiden toimijoiden esimerkiksi erilaisten hankkeiden kautta. Maakunnan ja kuntien yhteisiin hankkeisiin osallistutaan Lemmin kunnalle sopivien resurssien rajoissa. Kunnan markkinointiin on varattu määräraha ja se on tarkoitettu erityisesti kunnan asukasmäärän lisäämiseksi tähtääviin markkinointihankkeisiin.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Edistämme matkailua: Kunta on mukana erilaisissa maakunnan ja muiden kuntien hallinnoimissa hankkeissa taloudellisten resurssien puitteissa. Kehitetään kunnan internetsivujen kautta saatavaa matkailuun liittyvää informaatiota. Osallistetaan yrittäjiä em. kehittämiseen. Toteutetaan erilaisia virkistysalueisiin ja -reitteihin liittyviä hankkeita yksin ja muiden (esim. virkistysalueasäätiö) kanssa.

Toteuma: Kunta oli ollut mukana erilaisissa hankkeissa 14 000 euron yhteistoimintaosuuksin. Kunnan visuaalinen ilme ja kotisivut uudistettiin keväällä.

Särkemänkankaan luontopolun käyttöönotto ei toteutunut metsänhoidollisista syistä. Lemin kunta osallistui Välväylän melontareitin rakentamiseen, hallinnosta vastaa Luumäen kunta.

Vahvistamme elinkeinoelämää ja luomme työtä: Uusien yritysten sijoittumista yrityspuistoon tai muualle kunnan alueille/kiinteistöihin edistetään kunnan käytävissä olevilla keinoilla. Yritysneuvonnan tukemiseksi hankitaan ostopalvelua esim. Pro-Agrian kautta.

Toteuma: Yrityspuistoon ei ole saatu houkuteltua uusia yrittäjiä. Lemin kunta on mukana Business Mill -toiminnassa 2022–2023. Business Mill -toiminnalla tarkoitetaan osaamisohjaisille ja kasvuhaluusille eteläkarjalaisille yrityksille ja tiimeille sekä Etelä-Karjalaan sijoittautumassa oleville toimijoille tarjottavaa monipuolista ja mahdollistavaa tukea liiketoiminnan kehittämiseen. Business Mill -toiminnassa tarjottavia palveluita ovat Idea, Startti, Kasvu ja Uudistuminen, jotka on kuvattu <https://www.businessmill.fi/palvelumme>.

Länsi-Saimaan yhteistyö toimikunta on valmistellut yhdessä Lab-Ammattikorkeakoulun kanssa elinvoimahanketta vuosille 2023-2024.

Työllistämässä olemme mukana Taipalsaaren kunnan hallinnoimassa AKTIV-OIVA – hankkeessa.

Toteuma: Aktiv-Oivan sopimus oli 15 000 euroa, joka rahoitettiin testamenttivaroin.

Koululaisten kesätöihin on varattu 10.000 euron palkkamääräraha. Korkeakouluopiskelijan kesätyöllistämiseen on varattu 5.000 euron palkkamääräraha. Tarkoituksena on löytää esim. kehittämiseen liittyvä hanke opiskelijalle työtehtäväksi.

Toteuma: Koululaisia työllistettiin kesäkuussa 17 nuorta.

Ammattikorkeakouluopiskelija työllistettiin hallinnossa muun muassa tilinpäätöspohjien ja liitetietojen sekä liitetietositteiden laadinnassa kuntaliiton yleisohjeiden mukaan.

Yksityistieavustuksiin käytettävä määräraha on 50.000 euroa. Maaseutuyrittäjien tukemiseen on varattu 6.500 euroa.

Toteuma: Yksityistieavustukset olivat haettavissa 31.8.2022 mennessä ja niitä jaettiin koko määräraha. Maaseutuyrittäjien tukemiseen käytettävää rahaa oli haettavissa kuittia vastaan 30.11.2022 mennessä. Avustusta maksettiin 19 maaseutuyrittäjälle 5 000 euroa.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Kehittämishankkeet							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	85	1 500	-1 500	0	85	0,0	-85
Tuet ja avustukset	26 174	7 800	0	7 800	26 174	335,6	-18 374
Muut toimintatuotot	0	4 900	-4 900	0	0	0,0	0
TOIMINTATUOTOT	26 259	14 200	-6 400	7 800	26 259	336,6	-18 459
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-26 587	-33 900	5 000	-28 900	-26 587	92,0	-2 313
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-3 353	-5 800	900	-4 900	-3 353	68,4	-1 547
Muut henkilösivukulut	-764	-1 200	200	-1 000	-764	76,4	-236
Henkilöstökulut yhteensä	-30 704	-40 900	6 100	-34 800	-30 704	88,2	-4 096
Palvelujen ostot	-53 340	-73 520	13 850	-59 670	-53 340	89,4	-6 330
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 495	-6 000	4 000	-2 000	-3 495	174,8	1 495
Avustukset	-58 405	-56 000	6 000	-50 000	-58 405	116,8	8 405
Muut toimintakulut	-2 692	-1 000	0	-1 000	-2 692	269,2	1 692
TOIMINTAKULUT	-148 637	-177 420	29 950	-147 470	-148 637	100,8	1 167
TOIMINTAKATE	-122 378	-163 220	23 550	-139 670	-122 378	87,6	-17 292

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset: Toimintatuottojen talousarviota suurempi toteuma johtuu päätöksestä käyttää pitkäaikaistyöttömien aktivointiin saatuja testamenttivaroja Aktiv-Oiva-hankkeeseen ja työkoordinaattorin palkkakustannuksiin.

Sosiaali- ja terveystalvet
(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaa Eksote. Eksotelle varattu määräraha on otettu talousarvioon Eksoten kanssa sovitun kustannuskehitysuran perusteella. Eksoten palkkaharmonisoinnista johtuva lisälaskutus voi aiheuttaa lisämäärärahatarpeen vuoden 2021 talousarvioon, jollei Eksote löydä ratkaisua lisälaskutuksen pienentämiseksi. Eksoten toiminnan painopistealueet on määritelty Eksoten talousarviossa ja Eksoten strategiassa. Kunnan on asianmukaista osaltaan huolehtia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, koska se vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin. Kunta toteuttaa omistajaohjausta perussopimuksen mukaisesti neuvottelumenettelyssä, kuntajohtajien neuvottelukunnassa sekä antamalla ohjeita kuntayhtymän valtuustossa kuntaa edustaville henkilöille. Ympäristöterveydenhuollon palvelut järjestää Lappeenrannan kaupunki vastuukuntaperiaatteella. Ympäristöterveydenhuollon palveluihin kuuluvat eläinlääkintähuolto, terveysvalvonta, ympäristönsuojelu ja maa-ainesluvat. Tulosalueelle kirjataan myös mm. löytöeläinpalveluista aiheutuvat kustannukset

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

- Eksoten osalta on tavoitteena säilyttää sosiaali- ja terveystalvetuissa lähitalvetuja käytettävissä olevien resurssien mukaan
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä seurannan prosessien selvittäminen ja selkeyttäminen. Syntyy kuvaus, miten em. liittyviä asioita Lemillä viedään eteenpäin ja edistetään. Tämä edesauttaa jatkossa vaikuttavuudeltaan parempien tavoitteiden löytämistä.

Toteuma: Eksoten palvelut ovat säilyneet Lemin kunnassa lähitalvetuina hyvinvointiasemalla. Eksote ja kunnat ovat yhdessä laatineet yhteisen hyvinvointisuunnitelman, jossa kärjiksi on nostettu mielen hyvinvointi, terveelliset elintavat ja työllisyys. Eksoten pakollista varausta vuodelta 2021 purettiin 246 000 euroa. Vuoden 2022 Eksoten alijäämästä Lemin kunnan osuus oli 362 100 euroa. Tähän oli avustuksissa 179 000 euron varaus, joten ylitystä tuli 183 100 euroa. 246 000 euron pakollisen varauksen purku alitti kustannuspaikalle varatut määrärahat 67 100 eurolla.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Sosiaali- ja terveystalvet							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	99 221	83 700	0	83 700	94 016	112,3	-10 316
Tuet ja avustukset	1 676	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTATUOTOT	100 897	83 700	0	83 700	94 016	112,3	-10 316
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-99 221	-83 700	0	-83 700	-89 740	107,2	6 040
Muut henkilösivukulut	0	0	0	0	35	0,0	-35
Henkilöstökulut yhteensä	-99 221	-83 700	0	-83 700	-89 705	107,2	6 005
Palvelujen ostot	-11 272 916	-11 630 600	0	-11 630 600	-11 395 582	98,0	-235 018
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	38	0	0	0	0	0,0	0
Avustukset	4 189	-179 000	0	-179 000	-362 140	202,3	183 140
Muut toimintakulut	-700						
TOIMINTAKULUT	-11 368 609	-11 893 300	0	-11 893 300	-11 847 427	99,6	-45 873
TOIMINTAKATE	-11 753 411	-11 809 600	0	-11 809 600	-11 753 411	99,5	-56 189

Kunnanhallitus yhteensä

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
KUNNANHALLITUS							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	689 813	632 830	-1 500	631 330	932 787	147,7	-301 457
Tuet ja avustukset	26 978	9 550	6 000	15 550	46 664	300,1	-31 114
Muut toimintatuotot	84 563	120 800	-7 900	112 900	65 401	57,9	47 499
TOIMINTATUOTOT	801 353	763 180	-3 400	759 780	1 044 851	137,5	-285 071
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-333 018	-267 000	-75 800	-342 800	-352 919	103,0	10 119
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-185 778	-167 800	-13 000	-180 800	-184 975	102,3	4 175
Muut henkilösivukulut	-8 394	-10 700	-2 400	-13 100	-10 295	78,6	-2 805
Henkilöstökulut yhteensä	-527 190	-445 500	-91 200	-536 700	-548 190	102,1	11 490
Palvelujen ostot	-12 031 179	-12 514 880	34 520	-12 480 360	-12 292 585	98,5	-187 775
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40 039	-33 600	24 000	-9 600	-13 395	139,5	3 795
Avustukset	-58 800	-235 000	6 000	-229 000	-422 045	184,3	193 045
Muut toimintakulut	-89 399	-111 095	0	-111 095	-92 530	83,3	-18 565
TOIMINTAKULUT	-12 746 607	-13 340 075	-26 680	-13 366 755	-13 368 745	100,0	1 990
TOIMINTAKATE	-11 945 254	-12 576 895	-30 080	-12 606 975	-12 323 894	97,8	-283 081

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vaalit

Palvelusuunnitelma:

Aluevaalit järjestetään vuonna 2022.

Tavoitteet ja mittarit:

Äänestyspaikkoja ei vähennetä ja koti- ja laitosäänestys säilyy.

Toteuma: Äänestyspaikat olivat entiset ja koti- ja laitosäänestys toteutettiin Vanamokodissa.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Keskusvaalilautakunta							
TULOSSELKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	0,00	0	0	0	6 280	0,0	-6 280
Tuet ja avustukset	3 276	1 500	0	1 500	0	0,0	1 500
TOIMINTATUOTOT	3 276	1 500	0	1 500	6 280	418,7	-4 780
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-7 492	-6 200	0	-6 200	-5 351	86,3	-849
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-477	0	0	0	-453	0,0	453
Muut henkilösivukulut	-97	-200	0	-200	-90	45,2	-110
Henkilöstökulut yhteensä	-8 066	-6 400	0	-6 400	-5 895	92,1	-505
Palvelujen ostot	-6 059	-2 720	0	-2 720	-1 311	48,2	-1 409
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-689	-600	0	-600	-134	22,4	-466
Muut toimintakulut	0	-1 000	0	-1 000	0	0,0	-1 000
TOIMINTAKULUT	-14 815	-10 720	0	-10 720	-7 341	68,5	-3 379
TOIMINTAKATE	-11 539	-9 220	0	-9 220	-1 061	11,5	-8 159

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastus- ja arviointitoimi

Palvelusuunnitelma:

Kirjanpidon ja hallinnon tarkastamisesta ja tarkastuslautakunnan toiminnasta aiheutuvat menot ja tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään Kuntalain 14 luvun 121 §:ssä sekä kunnan hallintosäännön 62 §:ssä.

Tavoitteena on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä.

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston strategiassa ja talousarviossa kunnalle ja kuntakonsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Painotetaan osa-alueita, joiden osalta on suurin riski, että tavoitteet jäävät saavuttamatta tai muutoin toiminta ei ole tuloksellista tai tarkoituksenmukaista.

Pyritään mahdollisuuksien mukaan tekemään vierailuja arvioinnin alaisiin toimipaikkoihin.

Toteuma: Tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat (Mikkelin tilintarkastus Ay, BDO Auditor Oy) suorittivat lakisääteistä tehtävää.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Tarkastuslautakunta							
TUOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-3 545	-4 200	0	-4 200	-3 183	75,8	-1 018
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-172	0	0	0	-12	0,0	12
Muut henkilösivukulut	-19	-100	0	-100	-2	2,3	-98
Henkilöstökulut yhteensä	-3 736	-4 300	0	-4 300	-3 196	74,3	-1 104
Palvelujen ostot	-5 882	-7 750	0	-7 750	-4 883	63,0	-2 867
Muut toimintakulut	-7	-200	0	-200	0	0,0	-200
TOIMINTAKULUT	-9 625	-12 250	0	-12 250	-8 080	66,0	-4 170
TOIMINTAKATE	-9 625	-12 250	0	-12 250	-8 080	66,0	-4 170

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen hallinto

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Sivistystoimen hallinnon vaikuttavuus perustuu sujuvaan yhteistyöhön johtavien virkamiesten, toimielinten ja yhteistyötahojen kanssa. Sivistystoimen hallinnossa valmistellaan ja toimeenpannaan sivistyslautakunnan päätöksiä. Lisäksi huolehditaan suunnittelusta, talous- ja hallintopalveluista, tulosalueen sopimuksista sekä muista sivistystoimen hallintotehtävistä.

Tavoitteena on laadukkaiden opetus-, varhaiskasvatus-, kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden tuottaminen joustavasti ja taloudellisesti. Sivistyspalvelujen suunnittelussa otetaan ennakoivasti huomioon mahdolliset oppilasmäärän muutokset ja pidetään Lemi houkuttelevana kuntana tarjoamalla laadukkaita sivistyspalveluja.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Sivistyslautakunnan talousarvio toteutuu hyväksytyyn suunnitelman mukaan. Lautakunta seuraa talousarvion toteutumista jokaisessa kokouksessaan.

Toteuma: Sivistyslautakunnan kokouksissa käsiteltiin viimeisimmän suljetun kauden toteutumisasiaportit.

Tavoitteena on hyvinvoiva, työstään innostunut, koulutus- ja kehittämismyönteinen henkilöstö. Mittareina toteutuneet kehityskeskustelut ja koulutussuunnitelmat.

Toteuma: Kehityskeskustelut ja koulutussuunnitelmat ovat toteutuneet ajantasaisesti.

	Tp	Alkuper.	Ta-	Muutettu	Toteutuma	Tot	Jäljellä
	2021	Ta 2022	muutos	Ta 2022	euro	%	
Sivistystoimen hallinto							
TUOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	0	0	0	0	300	0,0	-300
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	300	0,0	-300
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-24 101	-43 000	0	-43 000	-23 097	53,7	-19 903
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-6 917	-10 100	0	-10 100	-6 852	67,8	-3 248
Muut henkilösivukulut	-675	-1 500	0	-1 500	-671	44,7	-829
Henkilöstökulut yhteensä	-31 692	-54 600	0	-54 600	-30 620	56,1	-23 980
Palvelujen ostot	-3 083	-7 670	0	-7 670	-4 170	54,4	-3 500
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-497	0	0	0	-215	0,0	215
Muut toimintakulut	-12 590	-16 730	0	-16 730	-137	0,8	-16 593
TOIMINTAKULUT	-47 862	-79 000	0	-79 000	-35 142	44,5	-43 858
TOIMINTAKATE	-47 862	-79 000	0	-79 000	-34 842	44,1	-44 158

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset:

Tulosalueella on käsitelty kokouspalkkioiden lisäksi 50 % koulusihteerin palkkauskustannuksista, jotka kuuluisivat toimenkuvan perusteella perusopetuspalveluihin.

Perusopetuspalvelut

(tilivelvollinen: rehtori)

Palvelusuunnitelma:

Opetuspalvelujen tehtävänä on järjestää laadukasta ja oppilaslähtöistä perusopetusta. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen pedagoginen jatkumo taataan mm. yhteisillä koulutuksilla, hankkeilla ja laatutyön avulla. Perusopetuksen laatuksikriteerit toimivat toiminnan suunnittelun ja toteutuksen pohjana. Laatuksikriteereitä hyödynnetään johtamisen välineenä ja ne ovat opetushenkilöstön, huoltajien ja päättäjien tukena opetuksen kehittämisessä ja jatkuvassa arvioinnissa.

Tulosalueeseen kuuluvat koulujen yhteiset palvelut, Kuukanniemen koulu, Koulukeskus, sekä koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta.

Lemin koulujen oppilasennuste vuosille 2022-2029 (tilanne 31.12.2022)

2025-2029 syntyneet on jaettu alakouluihin puoliksi

Koulu	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kuukanniemi	107	100	96	93	83	80	80	75
Koulukeskus 1-6 lk	128	124	120	115	104	98	94	81
Koulukeskus 7-9 lk	117	117	123	124	128	112	109	96
Yhteensä	352	341	339	332	315	290	283	171

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Tasavertainen ja laadukas opetus taataan kaikille, millä varmistetaan mahdollisimman hyvin kunkin oppilaan toiveiden mukainen jatko-opintopaikka. Mittarina laatuindikaattorit sekä toisen asteen opintoihin sijoittuminen.

Toteuma: Inklusioperiaatteella toimivissa kouluissamme olennainen laatua varmistava tekijä on opetussuunnitelman laadukas toteutus. Opetusta antaa kelpoinen henkilöstö ja sekä opettajia että koulunkäynninohjaajia on riittävästi oppilaiden tarpeiden huomioimiseksi. Sijaistarve on ollut henkilöstön suurten poissaolomäärien takia ajoittain haastava sekä opetuksen järjestämisen että taloudellisten resurssien kannalta.

Perusopetuksesta valmistuneet oppilaat ovat sijoittuneet hyvin toiveidensa mukaisesti jatko-opintoihin toiselle asteelle.

Huoltajien ja oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan jatkuvalla vuorovaikutuksella ja yhteistyöllä. Tavoitteen saavuttamista mitataan kyselyjen, vanhempainiltojen ja -tapaamisten sekä oppilaskunnan kokoontumisten perusteella.

Toteuma: Huoltajayhteistyö on aktiivista sekä Wilman välityksellä että lukuisien yksilökohtaisten moniammatillisten tapaamisten muodossa. Lisäksi vanhempainiltoja on järjestetty luokka- tai luokka-astekohtaisina ja erilaisiin aiheisiin perustuvina. Etäosallistumisen mahdollisuus on lisännyt huoltajien osallistumisaktiivisuutta. Oppilaskunta on kokoontunut aktiivisesti molemmilla kouluilla ja järjestänyt yhteisöllisiä

teemoja ja tilaisuuksia. Oppilaille on tehty useita Mitä kuuluu? -kyselyjä Opetushallituksen mallikysymyksiä hyödyntäen.

Henkilöstön kanssa kehitetään toimintatapoja yhteisten arvojen pohjalta ja ideoidaan uutta. Mittarina kehityskeskustelut, koulutussuunnitelmat ja opettajatiimien toiminta sekä kehittämishankkeiden määrä.

Toteuma: Koulutussuunnitelma on laadittu ja kehityskeskustelu on järjestetty jokaiselle opetushenkilöstöön kuuluvalla. Opettajatiimejä on ollut koulukeskuksella neljä ja Kuukanniemen koululla kaksi. Tiimit ovat tärkeässä asemassa opetuksen, osallisuuden ja hyvinvoinnin kehittämisessä sekä monialaisten kokonaisuuksien järjestämisessä. Kehittämishankkeista Sitouttava kouluyhteisötyö sekä Oppimisen tuen ja inklusion kehittämisen hanke ovat olleet Etelä-Karjalan kuntien yhteiseen ja yhtenäiseen kehittämistyöhön keskittyviä. Uudet lukutaidot haltuun -valtionavustuksella on saatu 100%:n rahoitus opetushenkilöstön kouluttamiseen. Erasmus+ -hankkeelta on pystytty järjestämään kansainvälistä kurssitusta opettajille ilman kunnan omarahoitusosuutta. Lisäksi valtionavustusten myötä on kehitetty kerhotoimintaa ja varhaista kieltenopetusta.

Kiinteistöjen ja oppimisympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta seurataan aktiivisesti. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Mittareina kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet sekä huoltajilta, oppilailta, henkilöstöltä ja terveydenhuollosta saatu palaute.

Toteuma: Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut kaksi kertaa ja molempien koulujen osalta on käsitelty saatu palaute ja reagoitu siihen. Kuukanniemen koululla on tehty toimintasuunnitelman mukainen työterveyshuollon työpaikkakäynti. Koulukeskuksella on tehty ylläpitokorjauksia ja remontoitu opettajainhuoneen työskentelytila.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Perusopetuspalvelut							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	104 184	96 300	-9 800	86 500	84 040	97,2	2 460
Maksutuotot	16 080	15 000	0	15 000	14 760	98,4	240
Tuet ja avustukset	170 127	90 000	22 300	112 300	105 204	93,7	7 096
Muut toimintatuotot	-1 612	7 500	0	7 500	10 822	144,3	-3 322
TOIMINTATUOTOT	288 780	208 800	12 500	221 300	214 825	97,1	6 475
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 871 100	-1 565 300	-118 900	-1 684 200	-1 896 367	112,6	212 167
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-335 827	-279 500	-20 500	-300 000	-337 659	112,6	37 659
Muut henkilösivukulut	-63 259	-54 200	-4 100	-58 300	-66 657	114,3	8 357
Henkilöstökulut yhteensä	-2 270 186	-1 899 000	-143 500	-2 042 500	-2 300 683	112,6	258 183
Palvelujen ostot	-1 008 114	-1 102 110	-19 440	-1 121 550	-1 043 347	93,0	-78 203
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-99 687	-77 600	0	-77 600	-84 571	109,0	6 971
Avustukset	-120	-200	0	-200	-120	60,0	-80
Muut toimintakulut	-383 745	-380 090	0	-380 090	-433 321	114,0	53 231
TOIMINTAKULUT	-3 761 852	-3 459 000	-162 940	-3 621 940	-3 862 041	106,6	240 101
TOIMINTAKATE	-3 473 072	-3 250 200	-150 440	-3 400 640	-3 647 217	107,3	246 577

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset:

Toimintatuottoissa tukien ja avustuksien alittuminen johtui yhden yhteishankkeen avustuksen siirtämisestä käytettäväksi vuodelle 2023. Kyseessä on pääosin muiden kuntien osuus hankerahoituksesta.

Toimintamenoissa henkilöstökulujen ylitys johtui opetushenkilöstön poikkeuksellisen suurista poissaolomääristä. Yleisvaarallinen tartuntatauti -koodilla poissaoloja oli 67 päivää ja muita sairauspoissaoloja oli vuoden aikana 568 päivää. Lisäksi äkillisesti sairastuneen lapsen takia poissaolopäiviä kertyi 90.

Muut opetuspalvelut

(tilivelvollinen: kunnanjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus mahdollistavat kuntalaisten elinikäisen oppimisen. Palvelut tukevat kuntalaisten sosiaalista, henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Tulosalueeseen kuuluvat vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Toimintaa järjestetään Savitaipaleen kansalaisopiston, Savitaipaleen musiikinystävät ry:n ylläpitämä musiikkikoulun ja Lappeenrannan taiteen perusopetusta antavien yksiköiden kanssa solmittujen sopimusten perusteella talousarviomäärärahojen puitteissa.

Toteuma: Määrärahoja pyritään kohdentamaan siten, että taiteen eri osa-alueiden kattavuus on mahdollisimman laaja.

Savitaipaleen kansalaisopistossa opiskeli 257 netto-opiskelijaa (206 opiskelijaa v.2021). Lemillä toteutettiin 1368 opetustuntia (1277 tuntia v. 2021, 1315 tuntia v.1315). Savitaipaleen musiikinystävät ry:n ylläpitämässä musiikkikoulussa opetusta annettiin 13 lemiläiselle opiskelijalle. Sopimukseen sisältyvää vuosittaista konserttia Lemin kunnassa ei järjestetty.

Lappeenrannan musiikkiopistossa opetusta sai 6 lemiläistä opiskelijaa.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro
Muut opetuspalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Henkilösivukulut					
Palvelujen ostot	-22 492	-40 000	0	-40 000	-40 560
TOIMINTAKULUT	-22 492	-40 000	0	-40 000	-40 560
TOIMINTAKATE	-22 492	-40 000	0	-40 000	-40 560

Varhaiskasvatuspalvelut

(tilivelvollinen: varhaiskasvatusjohtaja)

Palvelusuunnitelma:

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Palveluja ja toimintatapoja kehitetään varhaiskasvatuslain mukaisesti ja lapsivaikutusten arviointi ohjaa päätöksentekoa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on julkaissut perusteet ja suositukset varhaiskasvatuksen laadun arviointiin ja näitä laatuindikaattoreita käytetään kunnan varhaiskasvatuksen arvioinnin ja kehittämisen työvälineinä. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen ja varhaiskasvatuksen laadun arviointi on systemaattista, tavoitteellista, jatkuvaa ja johdettua. Henkilöstön kanssa kehitetään yhtenäisiä toimintatapoja ja luodaan menetelmiä varhaiskasvatuksen arjen arviointiin. Tulosalueelle kuuluvat lasten varhaiskasvatus, esiopetus ja kotihoidontuki sekä varhaiskasvatuksen osto- ja myyntipalvelut. Vuosina 2021–2024 kunta on valikoitunut kaksivuotisen esiopetuksen kokeilukunnaksi.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Lasten ja perheiden hyvinvointi: Mittareina Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) – tutkimus ja Etelä-Karjalan alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma.

Toteuma: Tutkitun tiedon perusteella voidaan todeta, että suurin osa eteläkarjalaisista lapsista ja nuorista voi hyvin. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) arviointiraportin (2018) mukaan Etelä-Karjalan väestö ikääntyy, koulutustaso on alhainen ja työttömyys ja pienituloisuus maan keskitasoa yleisempää. Etelä-Karjalan väestö vähenee lähivuosina jyrkästi, mistä johtuen lasten, nuorten ja perheiden palveluja joudutaan tulevaisuudessa sopeuttamaan. Lakisääteisiin palveluihin ja asetusten mukaisiin henkilöstömääriin tulee kuitenkin kyetä vastaamaan (Etelä-Karjalan alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma).

Varhaiskasvatuksen laatu ja yhtenäiset toimintatavat: Mittareina Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvin varhaiskasvatuksen laatuindikaattorit, varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen, tiimisopimukset, henkilöstön itsearviointi, pedagogisen tiimin toiminta sekä kehittämishankkeiden määrä.

Toteuma: Arvioinnin rakenteita on kehitetty Karvin laatuindikaattoreihin peilaten ja yhtenäisiä toimintamalleja luoden esim. kokopäiväpedagogiikkaa ohjaava asiakirja ja säännölliset pedagogiset palaverit.

Lasten henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat on laadittu kaikille lapsille yhteistyössä huoltajien kanssa syksyn 2022 aikana. Henkilöstö arvioi ja kehittää toimintaa säännöllisesti tiimi- ja henkilöstöpalaverissa. Vuoden 2022 aikana kehitettiin uusi ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma/ tiimisopimus, joka laaditaan kaikkien lapsiryhmien tiimien kanssa. Kehittämishankkeita oli vuonna 2022 yhteensä kuusi. Hankerahalla pystyttiin lisäämään henkilöstöresurssia ja näin vastaamaan

paremmin lasten tuen tarpeisiin sekä lisäämään henkilöstöresurssia ja henkilöstön osaamista.

Asiakastyytyväisyys: Mittarina saatu asiakaspalaute.

Toteuma: Varhaiskasvatuksen asiakaspalautekysely järjestettiin keväällä 2022. Huoltajat arvioivat tyytyväisyyttään varhaiskasvatuspalveluihin kouluarvosanalla yhdeksän. Vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitojen oppiminen nousivat huoltajien toiveissa vahvasti esille. Henkilöstö sai huoltajilta kiitosta monipuolisesta toiminnasta.

Hyvinvoiva ja koulutettava henkilöstö: Kehityskeskustelu ja koulutussuunnitelman toteutuma.

Toteuma: Kehityskeskustelulomakkeen vastausten keskiarvon perusteella (asteikolla 1–10) henkilöstö pitää työstään lasten kanssa (9,4) ja työssä jaksaminen on hyvää (8,3). Lisäksi työyhteisöissä jaetaan paljon positiivista ja kannustavaa palautetta sekä aikuisille, että lapsille (8,9).

Vakituisen henkilöstön koulutustarpeita on kartoitettu kehityskeskusteluissa kevään 2022 aikana ja henkilöstöä on informoitu tulevista koulutuksista aktiivisesti sähköpostitse. Tavoitteena on ollut vähintään kaksi kuuden tunnin koulutuspäivää toimikaudessa henkilöä kohti. Vuonna 2022 koulutuksiin osallistuttiin 722 tuntia eli noin 120 kuuden tunnin koulutuspäivää. Tämä on keskimäärin 3,4 koulutuspäivää/ henkilö. Hankerahoituksilla olemme saaneet vuonna 2022 isompia koulutuskokonaisuuksia henkilöstölle mm. Ihmeelliset vuodet- ryhmänhallinta menetelmä koulutus ja ratkaisukeskeinen Neuropsykiatrinen valmentaja Koulutus sekä Huomaan hyvä-koulutusillat koko henkilöstölle.

Koulutusrahoitusta sisältävät hankkeet vuonna 2022:

- Opetellaan yhdessä - digitaalisia taitoja Lemille varhaiskasvatuksen lapsille ja aikuisille
- Oppimisen tuen ja inklusion kehittämistä yli kuntarajojen Etelä-Karjalan varhaiskasvatuksessa
- Laadukkaasti Lemillä - arviointia, johtamisen rakenteita ja positiivista johtamiskulttuuria rakentamassa

Kustannustehokkuus: Mittareina tilinpäätös

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Varhaiskasvatuspalvelut							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	0	0	0	0	11 742	0,0	-11 742
Maksutuotot	135 966	136 500	0	136 500	104 678	76,7	31 822
Tuet ja avustukset	138 913	55 000	115 500	170 500	155 887	91,4	14 613
Muut toimintatuotot	250	0	0	0	272	0,0	-272
TOIMINTATUOTOT	275 129	191 500	115 500	307 000	272 579	88,8	34 421
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-1 035 623	-1 056 150	-99 000	-1 155 150	-1 129 212	97,8	-25 938
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-207 321	-207 600	-17 000	-224 600	-225 134	100,2	534
Muut henkilösivukulut	-35 500	-36 400	-3 500	-39 900	-39 785	99,7	-115
Henkilöstökulut yhteensä	-1 278 444	-1 300 150	-119 500	-1 419 650	-1 394 130	98,2	-25 520
Palvelujen ostot							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 468	-34 500	2 600	-31 900	-15 621	49,0	-16 279
Avustukset	-94 672	-86 000	0	-86 000	-144 418	167,9	58 418
Muut toimintakulut	-104 647	-102 805	0	-102 805	-111 203	108,2	8 398
TOIMINTAKULUT	-1 895 444	-1 980 345	-131 100	-2 111 445	-2 096 031	99,3	-15 414
TOIMINTAKATE	-1 620 316	-1 788 845	-15 600	-1 804 445	-1 823 452	101,1	19 007

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset:

Toimintatuotoissa maksutuotot alittuivat. Kaksivuotisen esiopetuskokeilun ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutosten 1.8.2022 vaikutusten toimintatuottojen pienemiseen oli ennakkoon haastava arvioida. Talousarvion pieni ylitys selittyy toimintakulujen nousussa (sisäiset ateriapalvelut, ICT-palvelut) muuten talousarvio toteutui hyvin. Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustusten merkitys henkilöstökulujen toteutumiseen oli suuri. Kaksivuotinen esiopetuskokeilu jatkuu tilinpäätösvuonna.

Kirjastopalvelut

(tilivelvollinen: hyvinvointikoordinaattori)

Palvelusuunnitelma:

Kirjastopalvelujen tehtävänä on järjestää kirjastopalveluja kuntalaisille ja siten tukea kuntalaisten henkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kirjasto on kuntalaisten kulttuuri- ja tietokeskus, joka tarjoaa mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja elämänlaadun edistämiseen. Kirjaston kokoelmaan kuuluu kirjoja, lehtiä, av-aineistoa kuten musiikkia ja elokuvia, äänikirjoja sekä monenlaisia verkkokirjaston kautta käytettäviä e-aineistoja. Kirjaston aineistot ovat maksutta asiakkaiden käytössä. Internetin kautta kokoelmaan on pääsy mistä tahansa. Lemin kirjasto on osana Etelä-Karjalan Heili-kirjastoa. Kirjaston palveluvalikoimaan on vuonna 2020 lisätty kunnan kassatoiminnot sekä kuntosalin käyttömaksuihin liittyvät toiminnot. Vuoden 2021 rakennuksessa aloitti hankerahoituksella kaikille avoimen asukastilan toiminta. Kirjasto on mukana myös tämän toiminnan kehittämisessä. Kirjastossa ja asukastilassa on kunnan digitukitoiminta.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Kirjastopalvelut järjestetään taloudellisesti kirjastolle annetun talousarvion puitteissa. Aineistomäärärahat ovat kirjaston palvelujen kannalta ensisijaiset, jotta kirjasto voi tarjota laissa määritellyt palvelut. Kustannuksia seurataan aktiivisesti. Mittareina tilinpäätös ja kustannukset/ asukas.

Toteuma: Talouden tasapainottaminen vaikutti kirjaston aineistohankintoihin. Heilikimpassa olo takaa kuitenkin monipuolisen tarjonnan niin kirjojen, lehtien kuin e-aineistojen suhteen. Toiminta-, henkilöstö- sekä kirjastoaineistokulut alittivat edellisen vuoden toteutuman.

Toimintakulut suhteutettuna asukasluukuun olivat 46,47 €, kirjastoaineistokulut 4,75 € ja kirjojen hankintakulut 2,23 €.

Hyvät kirjastopalvelut: kirjastopalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja huolehditaan monipuolisesta ja ajantasaisesta tarjonnasta resurssien puitteissa kaikille kuntalaisille. Lastenkirjastotyön ja koulu yhteistyön kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Asiakastoiveet ja -palautte otetaan vastaan ja niihin reagoidaan. Tarjotaan lapsille suunnattuja tapahtumia ja kehitetään uusia toimintatapoja mahdollisuuksien mukaan. Mittareina lainaajat/asukas, lainaukset/asukas, käynnit/asukas ja tapahtumien lukumäärä.

Toteuma: Henkilöstön vaihtuvuus ja vakituisen henkilöstön poissaolo näkyi siinä, että omia tapahtumia ei kirjastossa järjestetty. Sen sijaan ulkopuolisten kaksi kirjastotapahtumaa järjestettiin asukastilan puolella. Näyttelyitä oli 4. Koulu yhteistyönä kirjastosta lähetettiin Kuukanniemen koululle kirjalastit kevät- sekä syyskaudella 3 kertaa. Kirkonkylän koulukeskuksesta käytiin kirjastolla luokittain.

Fyysisiä käyntejä oli 8 582 ja verkkokäyntejä 14 785. Lainaajia oli asukasluukuun suhteutettuna 25 % ja lainauksia 9,71 per asukas. Kirjastosta pystyi lainaamaan myös lumikenkiä, joissa oli 68 lainauskertaa.

Hyvinvoiva henkilöstö: terveet, turvalliset ja ergonomiset työskentelyolosuhteet. Hyvä työyhteisö. Henkilöstön osaamista ja luovuutta arvostetaan ja henkilöstöllä on mahdollisuus ammatilliseen ajan tasalla pysymiseen ja ammattitaidon kehittämiseen. Kirjastotilan uudistus- ja korjaustoimenpiteiden toteuttaminen. Yhteiset suunnittelupalaverit ja hyvä tiedonkulku. Henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen ja Heili-kirjastojen yhteisiin kokouksiin.

Toteuma: Työterveys teki kirjastolla työpaikkaselvityksen 26.10.2022. Selvityksen mukaan kirjaston tilat ovat siistit ja henkilöstöllä on terveet, turvalliset ja ergonomiset työskentelyolosuhteet. Kirjastossa tehtiin myös syksyllä 12.9.2022 esteettömyyskartoitus, jonka perusteella tulee kiinnittää huomiota eteisen esteettömyyteen ja salissa kontrastiväreihin. Tiedonkulkua on helpottanut se, että hyvinvointikoordinaattorin työtila on samassa rakennuksessa kuin kirjasto. Asioiden suunnittelu, läpikäyminen ja puhumaan onnistuu reaaliajassa.

Vuonna 2022 kirjastossa työskenteli kuusi eri henkilöä sekä kolme kesänuorta. Henkilöstön suuri lukumäärä johtui siitä, että vakituinen henkilöstö oli poissa ja jouduimme käyttämään sijaisjärjestelyjä. Tämä näkyi palkkakustannusten alituksessa, mutta valitettavasti myös siinä, että henkilöstö ei ole pystynyt osallistumaan koulutuksiin. Kirjastonhoitajan toimi oli avoimena keväällä, edellisen kirjastonhoitajan irtisanouduttua. Kirjastonhoitajan toimi jäi kuitenkin toistaiseksi täyttämättä.

Asiakaspalautteen kerääminen kuntalaisilta, esim. aloite-/palautelaatikko. Asukastilan toiminnan kehittäminen yhdessä muiden toimintaan osallistuvien tahojen kanssa. Kirjaston aukioloaikojen hyödyntäminen kunnan palveluiden saavutettavuudessa myös kunnanviraston aukioloaikojen ulkopuolella.

Toteuma: Palautteen antamiseen on palautelaatikko, mutta palauteet sekä toiveet aineistoihin liittyen saadaan päivittäin asiakaskohtauksissa. Kirjastossa on kunnan maksupäätteen ja esimerkiksi kuntosaliajan ja avainten myynti. Kirjaston kautta toimii myös asukastilan varaukset sekä avaimen haku.

	Tp	Alkuper.	Ta-	Muutettu	Toteutuma	Tot	Jäljellä
	2021	Ta 2022	muutos	Ta 2022	euro	%	
Kirjastopalvelut							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 891	0	0	0	1 571	0,0	-1 571
Maksutuotot	414	400	0	400	101	25,3	299
Tuet ja avustukset	0	0	3 400	3 400	4 253	125,1	-853
Muut toimintatuotot	0	1 000	0	1 000	0	0,0	1 000
TOIMINTATUOTOT	2 305	1 400	3 400	4 800	5 926	123,5	-1 126
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-63 013	-69 000	0	-69 000	-54 471	78,9	-14 529
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-16 227	-15 900	0	-15 900	-8 809	55,4	-7 091
Muut henkilösivukulut	-2 213	-2 300	0	-2 300	-1 854	80,6	-446
Henkilöstökulut yhteensä	-81 453	-87 200	0	-87 200	-65 134	74,7	-22 066
Palvelujen ostot	-33 637	-34 070	0	-34 070	-32 141	94,3	-1 929
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 898	-24 800	5 500	-19 300	-14 945	77,4	-4 355
Muut toimintakulut	-25 038	-18 045	0	-18 045	-22 060	122,3	4 015
TOIMINTAKULUT	-159 025	-164 115	5 500	-158 615	-134 280	84,7	-24 335
TOIMINTAKATE	-156 720	-162 715	8 900	-153 815	-128 354	83,4	-25 461

Vapaa-aikapalvelut

(tilivelvollinen: hyvinvointikoordinaattori)

Palvelusuunnitelma:

Vapaa-aikapalvelut käsittävät kuntalaisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia tukevia palveluita, kuten liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut. Toimintoihin sisältyvät muun muassa ennalta ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyön eri muotoja, liikuntapaikkatarjonta, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuriavustukset. Vapaa-aikapalvelujen tehtävänä on tuottaa ja kehittää toimintoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Vaalia paikallista kulttuuriperinnettä ja tukea niin lasten, nuorten, aikuisväestön kuin ikäihmisten monipuolista harrastamista. Tietoa toiminnoista ja tapahtumista välitetään jakamalla kuntalaisille, Lemin yrityksille ja kesäasukkaille kunnan kotisivujen, Facebookin, järjestökirjeiden ja tiedotteiden kautta. Lemin kesälehti postitetaan kuntalaisille ja kaikille kesäasukkaille.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Asukkaiden hyvinvointia tuetaan monipuolisella liikunta- ja virkistysmahdollisuuksien tarjonnalla. Hyödynnetään aktiivisesti hyvinvointisuunnitelmaa ja -kertomusta työvälineenä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Mittareina nuorisotilan käyttöaste, etsivän nuorisotyön tilastot, nuorten työttömyysaste, kulttuuripolun toteutuminen, tilojen käyttöaste.

Toteuma: Liikuntamahdollisuudet lisääntyivät litiään Tuomelankankaalle tehdyllä painopakoilla olevalla ulkokuntosalilla. Laitteisiin saatiin AVI:n avustus. Hanke toteutettiin yhdessä teknisen toimen kanssa.

Kesällä järjestettiin ensimmäisen kerran puistojumppaa ajalla 21.6.–9.8. Jumppa oli osallistujille maksuton ja siihen osallistui keskimäärin 15 henkilöä. Kunta osti palvelun Savikunnolta.

Asukastila oli ensimmäisen täyden vuoden käytössä ja varauksia oli 220. Kuntosalille oli vuoden lopussa 121 ohjelmoitua avainta. Ryhmävuoroja oli viikoittain 8. Sivistyslautakunnan päätöksellä armeijaan lähtevillä nuorilla oli maksuton kuntosalikäyttöoikeus vuosi ennen palvelukseen astumista ja puoli vuotta palveluksen päättymisen jälkeen. 5 nuorta käytti tämän mahdollisuuden.

Etsivän nuorisotyön asiakasmäärän kasvussa näkyi muun muassa covid-19-pandemian vaikutukset. Etsivän nuorisotyön asiakasmäärien ilmoittaminen ei ole tarkoituksenmukaista henkilöiden tunnistettavuuden takia. Nuorisotyöttömyys oli maakunnan alhaisin.

Kulttuuripolun toteutumiseen vaikutti keväällä edellisvuoden tavoin covid-19-pandemia. Eskarilaiset kävivät Lappeenrannan kaupunginteatterissa, kirjaston aukiolla oli puistoleffatapahtuma ja Metku-kuorotoiminta toteutui.

Nuortentila Lämppäri oli auki 494 tuntia, kävijöitä oli 2113, keskimäärin 20 nuorta illassa. Lämppäriellä järjestettiin erilaisia teemapäiviä tai tapahtumia 20 ja 3 retkeä. Oman nuortenilta toiminnan lisäksi Lämppäriellä toimi 4H:n kerho kerran viikossa ja kesäkuun alussa kesäleiritoiminta.

Covid-19-viruksen aiheuttaman epävakaan tilanteen johtuen Lemin kesä 2022 lehteä ei painettu. Kuntatiedotteita tehtiin kaksi.

Halutaan mahdollistaa asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen kuntalaispalautteiden ja nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston aloitteiden avulla. Mittareina palautteiden ja aloitteiden määrät ja toimenpiteet.

Toteuma: Vanhus- ja vammaisneuvosto teki yhden kannanoton Eksoten hallitukselle koskien lääkäripalveluiden lisäämistä Lemillä. Vanhus- ja vammaisneuvosto teetti syksyllä esteettömyyskartoituksen kunnan palvelupisteisiin. Kartoituksen tuloksena on asukastilalle tehty luiska, palvelupisteiden valaistukseen on kiinnitetty huomiota ja siihen, että liikkumisalueilla ei ole esteitä.

Kanuuna suoritti maakunnallisen kyselyn nuorisotilatoimintaan osallistuville nuorille. Lemiltä kyselyyn vastasi 7 nuorta. He kokivat, että nuorisotilalla on turvallista olla, he tulevat ymmärretyksi ja saavat aikuisen apua, jos tarvitsevat. Ilmapiiri on hyvä ja tilalla on tarpeeksi mielekästä tekemistä.

Palveluita ja tapahtumia järjestetään itsenäisesti sekä yhteistyössä järjestöjen ja verkostoyhteistyökumppaneiden kanssa. Hankkeita hyödynnetään. Mittareina tapahtumien määrät, järjestöavustukset, toimivien järjestöjen määrä, hankkeiden raportointi, Facebook-sivujen analysointi.

Toteuma: Järjestöavustuksia jaettiin 23 950 €. Kulttuuritoimen toiminta- ja kohdeavustuksia 8 300 € ja liikunta- ja nuorisotoimen toiminta- ja kohdeavustuksia 16 050 €. Järjestöparlamentti kokoontui 3 kertaa. Kunnassa on 66 toimiva järjestöä tai yhdistystä. Hyvinvointikoordinaattori on kunnan edustajana maakunnallisessa kumppanuuspöydässä. Eksoten lisäksi tärkeimmät yhteistyökumppanit olivat Sydän ry, Muisti ry ja Omaishoitajat ry.

Lemi oli mukana Ikäystävällinen Etelä-Karjala -hankkeessa, hallinnointi Eksote ja Väliväylä- hankkeessa, hallinnointi Luumäki. Ikäystävällinen Etelä-Karjala- hankkeeseen liittyi Pysytään pystyssä -ryhmätoiminta. Lemillä ryhmä alkoi vuoden lopussa ja siihen osallistui 6 henkilöä. Toiminta jatkui vuoden 2023 puolella. Ryhmää veti hyvinvointikoordinaattori.

Kirkonkylä eloon! - hanke päättyi 30.12.2022. Raportoidaan huhtikuussa 2023.

Järjestöjen järjestämien tapahtumien kohdalla palattiin pitkälti ennen covid-19-viruksen leviämistä edeltäneeseen aikaan. Kunnan järjestämiä tapahtumia yhdessä järjestöjen kanssa olivat Kansallinen Veteraanipäivä, Itsenäisyyspäivän juhla ja puistoleffa-tapahtuma.

Etsivän vanhustyön kautta järjestettiin syksystä alkaen kerran kuukaudessa kyyditys sivukyliltä asukastilalle Eksoten Arjen olohuone -tuokioihin. Toiminnan tarkoituksena lisätä sivukylillä olevien ikäihmisten osallistumismahdollisuuksia ja sosiaalista kanssakäymistä. Kyydissä keskimäärin 7 henkilöä.

Kunnan Facebook-sivulla on 2243 seuraajaa. Naisia heistä oli 62,10 % ja miehiä 37,90 %. Seuraavat maat olivat seuraajissa edustettuna: Suomi, Ruotsi, Yhdysvallat, Australia, Saksa, Ranska, Espanja, Nigeria, Norja ja Venäjä.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Vapaa-aikapalvelut							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	14 854	17 000	0	17 000	17 923	105,4	-923
Tuet ja avustukset	50 070	58 923	10 000	68 923	63 412	92,0	5 511
Muut toimintatuotot	11 778	19 110	0	19 110	2 582	13,5	16 528
TOIMINTATUOTOT	76 702	95 033	10 000	105 033	83 917	79,9	21 116
Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-94 640	-118 600	-12 700	-131 300	-113 388	86,4	-17 912
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-21 144	-23 800	-2 100	-25 900	-18 641	72,0	-7 259
Muut henkilösivukulut	-3 016	-4 100	-500	-4 600	-3 843	83,5	-758
Henkilöstökulut yhteensä	-118 800	-146 500	-15 300	-161 800	-135 871	84,0	-25 929
Palvelujen ostot	-64 878	-68 790	-430	-69 220	-54 348	78,5	-14 872
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 049	-15 390	0	-15 390	-17 590	114,3	2 200
Avustukset	-24 300	-31 700	0	-31 700	-23 950	75,6	-7 750
Muut toimintakulut	-49 795	-40 760	0	-40 760	-52 449	128,7	11 689
TOIMINTAKULUT	-272 822	-303 140	-15 730	-318 870	-284 208	89,1	-34 662
TOIMINTAKATE	-195 297	-208 107	-5 730	-213 837	-200 292	93,7	-13 545

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset:

Toimintatuotoissa tuet ja avustukset alittuivat, koska Asukastila-hankkeelle rahoittajaraportointiin arvioitu talkootyö ei toteutunut hankkeen mukaisena.

Muut toimintatuotot alittuivat pääosin Asukastila-hankeelle varattujen palkkojen osalla.

Sivistyslautakunta	Tp	Alkuper.	Ta-	Muutettu	Toteutuma	Tot	Jäljellä
	2021	Ta 2022	muutos	Ta 2022	euro	%	
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	120 929	113 300	-9 800	103 500	115 576	111,7	-12 076
Maksutuotot	152 460	151 900	0	151 900	119 539	78,7	32 361
Tuet ja avustukset	359 110	203 923	151 200	355 123	328 755	92,6	26 368
Muut toimintatuotot	10 416	27 610	0	27 610	13 676	49,5	13 934
TOIMINTATUOTOT	642 915	496 733	141 400	638 133	577 546	90,5	60 587
Valmistus omaan käyttöön	822	0	0	0	0	0,0	0
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-3 088 476	-2 852 050	-230 600	-3 082 650	-3 216 535	104,3	133 885
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-587 436	-536 900	-39 600	-576 500	-597 094	103,6	20 594
Muut henkilösivukulut	-104 663	-98 500	-8 100	-106 600	-112 810	105,8	6 210
Henkilöstökulut yhteensä	-3 780 575	-3 487 450	-278 300	-3 765 750	-3 926 439	104,3	160 689
Palvelujen ostot	-1 529 416	-1 709 530	-34 070	-1 743 600	-1 605 224	92,1	-138 376
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-154 599	-152 290	8 100	-144 190	-132 941	92,2	-11 249
Avustukset	-119 092	-117 900	0	-117 900	-168 488	142,9	50 588
Muut toimintakulut	-575 816	-558 430	0	-558 430	-619 170	110,9	60 740
TOIMINTAKULUT	-6 159 497	-6 025 600	-304 270	-6 329 870	-6 452 262	101,9	122 392
TOIMINTAKATE	-5 515 759	-5 528 867	-162 870	-5 691 737	-5 874 716	103,2	182 979

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Teknisten palveluiden hallinto

(tilivelvollinen: tekninen johtaja)

Palvelusuunnitelma:

Tulosalueelle sisältyvät teknisten palvelujen toimialan kokous- ja muut hallinnon yleiset kulut. Yhdyskuntasuunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävän vaikutusten arviointiin perustuen kehittää Lemin kuntaa kestävä kehityksen periaatteella. Kunnan on voitava osoittaa laadukkaita rakennuspaikkoja kaava-alueilla ja edistettävä myös haja-asutusalueen rakentamismahdollisuuksia.

Rakennusvalvonnan tavoitteena on käsitellä lupahakemukset kohtuullisessa ajassa, sekä panostaa valvonnassa ohjauksen laatuun. Ennakoivalla ohjauksella pyritään vähentämään rakentamisen virheitä.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Toimialojen yhteistyöhön panostetaan ja yhteistyötä kehitetään. Mittarina saatu palaute.

Toteuma: Yhteistyö on tiivistä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Palautetta on saatu suullisesti.

Tilojen tehokas käyttö. Mittarina tilojen käyttöaste.

Toteuma: Tilojen käyttöä tehostetaan myös jatkossa.

Kiinteistöjä ylläpidetään, niiden kuntoa ja turvallisuutta seurataan aktiivisesti. Mittareina ylläpito- ja korjaustoimenpiteet.

Toteuma: Seuranta tapahtuu sähköisessä järjestelmässä

Talous on tasapainossa. Mittarina talousarvion toteutumisen kuukausittainen seuranta.

Toteuma: Talouden seuranta kehittyi koko ajan. Uusi ohjelma otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana.

Nuorten kesätyöllistämistä edistetään. Mittarina tutustu- ja tienaa kesätyöhön osallistuneiden määrä.

Toteuma: 11

Mittarit	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Tutustu- ja tienaa kesätyöntekijät	12	19	11
Vapaat omakotitontit	25	30	46
Vapaat rivitalotontit	3	3	3
Vapaat teollisuustontit	7	7	7

	TP 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Teknisten palveluiden hallinto							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	30 040	30 000	0	30 000	30 070	100,2	-70
Maksutuotot	39 420	37 840	0	37 840	22 926	60,6	14 914
Tuet ja avustukset	505	500	0	500	2 962	592,3	-2 462
TOIMINTATUOTOT	69 964	68 340	0	68 340	55 957	81,9	12 383
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-173 950	-193 010	0	-193 010	-158 790	82,3	-34 220
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-38 358	-41 800	0	-41 800	-42 937	102,7	1 137
Muut henkilösivukulut	-5 675	-6 600	0	-6 600	-5 601	84,9	-999
Henkilöstökulut yhteensä	-217 983	-241 410	0	-241 410	-207 327	85,9	-34 083
Palvelujen ostot	-38 108	-61 140	0	-61 140	-49 107	80,3	-12 033
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 230	-400	0	-400	-284	71,0	-116
Muut toimintakulut	-16 935	-23 590	0	-23 590	-20 595	87,3	-2 995
TOIMINTAKULUT	-274 256	-326 540	0	-326 540	-277 314	84,9	-49 226
TOIMINTAKATE	-204 292	-258 200	0	-258 200	-221 356	85,7	-36 844

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset:

Toimintatuotoissa rakennusvalvonnassa maksutuotot alittivat talousarvion 15 700 eurolla ja muutos edellisestä vuodesta oli lähes samansuuruinen. Lupia myönnettiin edellisvuotta vähemmän.

Kiinteistötoimi ja tukipalvelut
(tilivelvollinen: tekninen johtaja)

Palvelusuunnitelma:

Liikenneväylien osalta tavoitteena on ihmisten ja ajoneuvojen liikkuminen turvallisesti muita ihmisiä ja luontoa häiritsemättä. Kunnan hoitama tiestö ja kevyen liikenteen väylät pidetään kunnossa kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina.

Puistot ja yleiset alueet pidetään viihtyisinä ja toimivina. Leikkikentät, laiturit, matonpesupaikat ja venepaikat pidetään käyttökelpoisina ja siisteinä koko kesän.

Sisäisen palvelutoiminnan tavoitteena on pitää laadukas konekanta ja riittävä materiaalivarasto rutiinitehtävien hoitamiseksi. Koneiden toimintavarmuuden pitää olla hyvä eivätkä korjauskustannukset saa olla kohtuuttomat. Varastosta täytyy löytyä tarvikkeet mm. ennalta arvaamattomien vesi-, viemäri-, ja kaukolämpölinjojen korjauksiin. Kiinteistöt pidetään käyttökunnossa ja pyritään estämään ennakolta suurien korjauskustannusten synty. Kunnan omistamilla kiinteistöillä tehdään vuosittain kuntotarkastus teknisen johtajan johdolla.

Maa- ja metsätilojen avulla tarjotaan kuntalaisille hyviä virkistysmahdollisuuksia metsäntuottoa unohtamatta. Kaavoituksella tehostetaan alueiden käyttöä. Metsänhoitotoimenpiteitä tehtäessä otetaan huomioon kuntalaisen virkistysmahdollisuudet ja luonto. Tulosalueelle kuuluvat myös kunnan ruoka- ja siivouspalvelut.

Kaikkien kunnan omistamien kiinteistöjen hallinta kuuluu tekniselle lautakunnalle ja muut toimialat ja kiinteistöjen vuokraajat ovat ainoastaan kiinteistöjen käyttäjiä. Kiinteistöjen rakentamisesta ja peruskorjaamisesta päätetään vuosittain talousarviossa. Kunnossapitona tehtävistä korjauksista ja ylläpidosta vastaavat tekninen lautakunta ja teknisten palvelujen toimiala tämän tulosalueen määrärahoilla.

Tavoitteet ja toteuma:

Asukkaiden mielipiteet ja palaute otetaan huomioon päätöksenteossa. Mittarina saatu palaute.

Tukipalveluiden kustannuslaskentaa kehitetään edelleen.

Toteuma: Ruokapalvelut uudisti reseptiohjelman, jonka hyödyt alkavat näkymään vuoden 2023 aikana. Reseptiohjelmassa saadaan tarkasti seurattua kustannuksia.

Selvitystyö Saimaan Tukipalvelut Oy:n kanssa jatkuu vuonna 2022.

Toteuma: Selvitystyö on keskeytetty Saimaan Tukipalvelut Oy:n toimesta palkkaharmonisoinnin vuoksi.

Tukipalveluiden tuottamista palveluista käydään vuosittain keskustelu asiakkaan (varhaiskasvatus ja perusopetus) kanssa.

Toteuma: Keskusteluja on käyty ja palautetta on otettu vastaan, jonka johdosta toimintaa on kehitetty.

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Kiinteistötoimi ja tukipalvelu							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	723 963	765 220	0	765 220	734 713	96,0	30 507
Tuet ja avustukset	40 256	9 000	0	9 000	37 098	412,2	-28 098
Muut toimintatuotot	855 797	844 199	0	844 199	925 028	109,6	-80 829
TOIMINTATUOTOT	1 620 016	1 618 419	0	1 618 419	1 696 838	104,8	-78 419
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-513 444	-511 050	0	-511 050	-519 709	101,7	8 659
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-95 088	-92 900	0	-92 900	-101 991	109,8	9 091
Muut henkilösivukulut	-17 166	-16 500	0	-16 500	-17 241	104,5	741
Henkilöstökulut yhteensä	-625 699	-620 450	0	-620 450	-638 941	103,0	18 491
Palvelujen ostot	-355 609	-340 540	-69 260	-409 800	-342 334	83,5	-67 466
Avustukset	-487 084						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-114	-455 240	-53 600	-508 840	-532 831	104,7	23 991
Muut toimintakulut	-254 903	-263 587	0	-263 587	-270 909	102,8	7 322
TOIMINTAKULUT	-1 723 409	-1 679 817	-122 860	-1 802 677	-1 785 014	99,0	-17 663
TOIMINTAKATE	-103 392	-61 398	-122 860	-184 258	-88 175	47,9	-96 083

Vesihuolto

(tilivelvollinen: tekninen johtaja)

Palvelusuunnitelma:

Puhdasta vettä toimitetaan ja jätevedet johdetaan puhdistettaviksi vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella. Vesihuollon eriyttäminen tapahtuu vesihuollon kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Tavoitteet ja mittarit sekä toteuma:

Tavoitteena on toimintavarma ja laadukas vesi- ja viemärlaitos. Mittari häiriöiden määrä kpl / vuosi.

Talousveden laatuvaatimukset täyttävää vettä toimitetaan riittävästi ja jätevedet johdetaan Lappeenrannan jätevedenpuhdistamolle puhdistettavaksi.

Mittari vesianalyysit ja viemäritukokset kpl / vuosi.

Jätevesilinjojen vuotovedet minimoidaan. Mittari seuranta kaukovalvonnan kautta pumppausmäärät m³/vuosi.

Toteuma: Vesijohtovuotoja eikä viemäritukoksia vuoden aikana ollut, mutta paineenromahdusta vesijohtoverkostossa oli muutamia kertoja. Paineenromahdusta selvitetään vuoden 2023 aikana tekemällä vesijohtoverkoston mallinnus. Talousvesinäytteissä ei ollut vuoden aikana huomautettavaa. Talousveden saanti turvattiin Kirkonkylän vedenottamon remontin aikana ostamalla osa vedestä Lappeenrannan Energialta.

Vesihuolto suoritteita	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Häiriöiden määrä (talousvesi)	0	2	0
Häiriöiden määrä (jätevesi, viemärintukokset)	2	2	0
Vesianalyysit (7krt/vuosi, poikkeavat havainnot)	0	0	0
Pumpattu vesimäärä m ³ /vuosi	95 430	81 802	66099
Vastaanotettu jätevesi m ³ /vuosi	96 988	78009	77154
Laskutettu vesimäärä m ³ /vuosi	73 915	71 896	71895
Laskutettu jätevesimäärä m ³ /vuosi	65 896	63 354	63353

	Tp 2021	Alkuper. Ta 2022	Ta- muutos	Muutettu Ta 2022	Toteutuma euro	Tot %	Jäljellä
Vesihuolto							
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	448 735	412 780	0	412 780	416 545	100,9	-3 765
Tuet ja avustukset	9 360	0	0	0	123	0,0	-123
Muut toimintatuotot	1 428	0	0	0	122	0,0	-122
TOIMINTATUOTOT	459 523	412 780	0	412 780	416 790	101,0	-4 010
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-26 278	-16 800	0	-16 800	-26 406	157,2	9 606
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-4 467	-3 000	0	-3 000	-4 566	152,2	1 566
Muut henkilösivukulut	-874	-600	0	-600	-918	153,0	318
Henkilöstökulut yhteensä	-31 619	-20 400	0	-20 400	-31 890	156,3	11 490
Palvelujen ostot	-300 826	-233 770	-1 360	-235 130	-264 985	112,7	29 855
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38 193	-32 800	0	-32 800	-45 626	139,1	12 826
Muut toimintakulut	-999	-1 000	0	-1 000	-2 897	289,7	1 897
TOIMINTAKULUT	-371 638	-287 970	-1 360	-289 330	-345 398	119,4	56 068
TOIMINTAKATE	87 885	124 810	-1 360	123 450	71 392	57,8	52 058

Toimintatuottojen alitukset ja toimintakulujen ylitykset:

Vesihuolto on nettobudjetoitu. Toimintatuottojen ylitys ei ole kattanut toimintamenojen ylityksiä.

Erilliskorvaukset olivat alibudjetoitu 8 400 euroa.

Palvelujen ostoissa jätevesimaksut ylittivät talousarvion 24 700 eurolla ja kunnossapitopalvelut ylittivät talousarvion 7 900 eurolla.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa talousarvio ylitykset tuli sähkössä 6 900 euroa, vedessä 4 500 euroa ja kalustossa 5 600 euroa. Kalustoon hankittiin mm. savukone ja 4g-modeemeita.

Tekninen lautakunta	Tp 2021	Alkuper. Ta	Ta- muutos	Muutettu Ta	Toteutuma euroa	Tot %	Jäljellä
TULOSLASKELMA							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 202 737	1 208 000	0	1 208 000	1 181 328	97,8	26 672
Maksutuotot	39 420	37 840	0	37 840	22 926	60,6	14 914
Tuet ja avustukset	50 121	9 500	0	9 500	40 183	423,0	-30 683
Muut toimintatuotot	857 226	844 199	0	844 199	925 149	109,6	-80 950
TOIMINTATUOTOT	2 149 503	2 099 539	0	2 099 539	2 169 586	103,3	-70 047
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-713 673	-720 860	0	-720 860	-704 905	97,8	-15 955
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-137 913	-137 700	0	-137 700	-149 493	108,6	11 793
Muut henkilösivukulut	-23 716	-23 700	0	-23 700	-23 760	100,3	60
Henkilöstökulut yhteensä	-875 301	-882 260	0	-882 260	-878 158	99,5	-4 102
Palvelujen ostot	-694 543	-635 450	-70 620	-706 070	-656 426	93,0	-49 644
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-526 506	-488 440	-53 600	-542 040	-578 741	106,8	36 701
Avustukset	-114						
Muut toimintakulut	-272 837	-288 177	0	-288 177	-294 401	102,2	6 224
TOIMINTAKULUT	-2 369 302	-2 294 327	-124 220	-2 418 547	-2 407 725	99,6	-10 822
TOIMINTAKATE	-219 799	-194 788	-124 220	-319 008	-238 139	74,6	-80 869

2.1.2 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

	Alkuper.	Muutos	Muutettu	Toteuma	Tot	Poikkeama
	TA2022	2022	Ta 2022		%	
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	652 500	-11 300	641 200	989 134	154,3	347 934
Maksutuotot	189 740	0	189 740	141 690	74,7	-48 050
Tuet ja avustukset	224 473	157 200	381 673	403 553	105,7	21 880
Muut toimintatuotot	319 109	-7 900	311 209	294 957	94,8	-16 252
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 385 822	138 000	1 523 822	1 829 333	120,1	305 511
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-3 850 310	-306 400	-4 156 710	-4 282 893	103,0	-126 183
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-842 400	-52 600	-895 000	-932 027	104,1	-37 027
Muut henkilösivukulut	-133 200	-10 500	-143 700	-146 958	102,3	-3 258
Henkilöstökulut yhteensä	-4 825 910	-369 500	-5 195 410	-5 361 878	103,2	-166 468
Palvelujen ostot	-13 576 000	-70 170	-13 646 170	-13 311 573	97,6	334 597
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-667 630	-21 500	-689 130	-718 429	104,3	-29 299
Avustukset	-352 900	6 000	-346 900	-590 533	170,2	-243 633
Muut toimintakulut	-285 402	0	-285 402	-292 831	102,6	-7 429
TOIMINTAKULUT	-19 707 842	-455 170	-20 163 012	-20 275 245	100,6	-112 233
TOIMINTAKATE	-18 322 020	-317 170	-18 639 190	-18 445 911	99,0	193 279
Verotulot	11 864 000	0	11 864 000	11 832 338	99,7	-31 662
Valtionosuudet	7 150 100	95 132	7 245 232	7 245 752	100,0	520
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	3 800	0	3 800	3 444	90,6	-356
Muut rahoitustuotot	2 850	0	2 850	21 062	739,0	18 212
Rahoitustuotot yht	6 650	0	6 650	24 506	368,5	17 856
Korkokulut	-64 000	0	-64 000	-71 515	111,7	-7 515
Muut rahoituskulut	0	0	0	-7 205	0,0	-7 205
Rahoituskulut yht	-64 000	0	-64 000	-78 720	123,0	-14 720
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-57 350	0	-57 350	-54 215	94,5	3 135
VUOSIKATE	634 730	-222 038	412 692	577 964	140,1	165 272
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-538 720	-11 102	-549 822	-559 241	101,7	-9 419
Poistot ja arv.al yhteensä	-538 720	-11 102	-549 822	-559 241	101,7	-9 419
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	96 010	-233 140	-137 130	18 723	-13,7	155 853

Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion noin 305 500 eurolla, johtuen lisätystä metsänmyynnistä. Toimintakulut ylittyivät varsinkin palkoissa sekä avustuksissa. Avustuksiin kirjattiin Eksoten vuoden 2022 alijäämä. Verotulot alittuivat talousarviosta ja valtionosuudet olivat muutetun talousarvion mukaiset.

Verotulojen erittely

	Alkuper.		Muutettu		
	TA2022	TA-muutos	Ta 2022	Toteuma	Poikkeama
Verotulot	11 864 000	0	11 864 000	11 832 338	-31 662
Kunnan tulovero	10 480 000	0	10 480 000	10 209 560	-270 440
Osuus yhteisöveror	460 000	0	460 000	635 398,37	175 398
Kiinteistövero	924 000	0	924 000	987 378,68	63 379

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet

	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo, 1000 €	Muutos
2017	21,00	43 012	
2018	21,00	43 344	0,8
2019	21,00	44 050	1,6
2020	22,00	45 450	3,2
2021	22,00	46 315	1,9
2022	22,00	47 569	2,7

Valtionosuuksien erittely

	Alkuper.		Muutettu		
	TA2022	TA-muutos	Ta 2022	Toteuma	Poikkeama
Valtionosuudet ja verotulomenetystenkorvaus					
Valtionosuudet	7 150 100	95 132	7 245 232	7 245 752	520
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ml. tasaukset	4 162 100	6 095	4 168 195	4 167 856	-339
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-608 200	-12 884	-621 084	-620 225	859
Verotulomenetysten korvaus	3 596 200	101 921	3 698 121	3 698 121	0

2.1.3 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Investoinnit yhteensä	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu	Toteutuma	Jäljellä	
	talousarvio	muutokset	talousarvio	2022	€	%
Tulot	212 250	0	212 250	113 252	98 998	53,4
Menot	-468 650	-377 200	-845 850	-1 053 031	207 181	124,5
Netto	-256 400	-377 200	-633 600	-939 779	306 179	148,3

Kunnanhallitus:

Kunnanhallituksen investointiosassa varauduttiin vähäisiin vuosittaisiin maanhankintoihin esim. maa-aluevaihtojen tms. osalta. Tilikauden menot muodostuivat Tuomelankankaan tonttien muodostamis- ja lohkomismenoista sekä 913 m²:n suuruisesta määräalasta, joka liitettiin tähän kiinteistöön.

Osakkeiden hankinta ja myynti sekä käyttöomaisuuden luovutus -projekteilla käsiteltiin Saimaan Kuitu Oy:lle tehdyn kunnan valokuituverkon apportiluovutus ja omistusosuuteen vaikuttava lisäys. Aiemmin Lemin kunta oli tehnyt 359 466 euron sijoituksen. Lemin kunnan sijoitus Saimaan Kuitu Oy:n on tilinpäätöshetkellä 495 674 euroa. Osakassopimus uudistettiin 8.9.2022 vastaamaan uutta osakeomistusta sekä yhtiön nykyistä toimintaa ja Lemin kunnan (500 kpl) osuus osakkeista (2501 kpl) on 20,0 %.

Asiahallintaohjelmiston hankinnan kokonaiskustannusarvio oli 50.000 euroa ja lopulliset kustannukset olivat 46 100 euroa. Asiahallinta käyttöön otettiin vuonna 2021, sopimushallinta ja sähköinen allekirjoitus sekä arkistointi vuonna 2022.

Accuna-ohjelmistojen käyttöönotto viivästyi joulukuussa, joten raportointi-, konserni- ja budjetointimoduulien käyttöönotto siirtyi keväälle 2023.

Kunnanhallitus	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma 2022	Jäljellä €	%
Maanhankinta						
Tulot	200 000	0	200 000	13 390	-186 610	0,0
Menot	-5 000	0	-5 000	-4 991	-9	99,8
Netto	195 000	0	195 000	-4 199	199 199	2,2
Osakkeiden hankinta ja myynti						
Tulot	0	0	0	0	0	
Menot	0	0	0	-86 225	86 225	
Netto	0	0	0	-86 225	86 225	
Käyttöomaisuuden luovutus						
Tulot	0	0	0	86 208	86 208	
Menot	0	0	0	0	0	
Netto	0	0	0	86 208	-86 208	
Asianhallintaohjelma						
Tulot	0	0	0	0	0	0,0
Menot	-20 000	0	-20 000	-26 923	6 923	134,6
Netto	-20 000	0	-20 000	-26 923	6 923	134,6
Accuna-ohjelmistot						
Tulot	0	0	0	0	0	0,0
Menot	0	-8 200	-8 200	0	-8 200	0,0
Netto	0	-8 200	-8 200	0	-8 200	0,0
Kunnanhallitus yhteensä						
Tulot	200 000	0	200 000	99 598	100 402	19,9
Menot	-25 000	-8 200	-33 200	-118 139	84 939	355,8
Netto	175 000	-8 200	166 800	-18 541	185 341	-47,0

Tekninen lautakunta:

Määrärahoja jäi käyttämättä liikenneturvallisuus, koulukeskuksen keittiökäytöshankinnoissa.

Hyvinvointiaseman peruskorjauksessa toteutettiin lattian laatoitus välinevarastoon.

Koulukeskuksen peruskorjauskohteet vuonna 2022 sisältää kattokorjauksen.

Toteuma: Koulukeskuksen kattokorjausta ei toteutettu. Koulukeskuksen varavoiman suunnittelu aloitettiin joulukuussa 2022.

Arkistorakennus viimeistellään kesän 2022 aikana. Arkistorakennuksen kokonaiskustannukset olivat 177 400 euroa, josta arkiston osuus 47 000 euroa ja sosiaali- ja pesulatilat yhdyskäytävineen 130 400 euroa.

Tekninen toimi toteuttaa useita hankerahoituksella rahoitettavia investointeja yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa. *:llä merkityt (Iltiän liikuntapaikan laitteet) hankkeiden toteuttaminen edellyttää vähintään 50 % ulkopuolisen hankerahoituksen toteutumista.

Toteuma: litiän ulkoliikuntapaikalle hankittiin Omnigym jalkakyykky, jalkanosto/dippi/leuanveto, penkkipunnerrus, yläteloite ja lisäpanoja. Määrärahat ylittivät 4 400 euroa. Avustushakemus 10 000 eurosta tehdään vuonna 2023.

Investointirajan ylittäviä ja ilman määrärahavarausta hankittiin kalustoa: latukone ja pakettiauto tekniselle varikolle.

Tuomelankangas 3.-alueen kunnallistekniikan rakentamiseen varataan määräraha. Toteuma: Tuomelankangas 3.-alueen kunnallistekniikan rakentaminen aloitettiin 2021, mutta se keskeytettiin urakoitsijan toimesta marraskuussa 2022.

Tuomelankankaan infran vuosien 2021-2022 kustannukset olivat 1 000 700 euroa. Tästä aktivoitiin katuihin ja valaistukseen 618 500 euroa ja vesihuoltoon 382 200 euroa.

Tekninen lautakunta	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu	Toteutuma	Jäljellä	
	talousarvio	muutokset	talousarvio	2022	€	%
Liikenneturvallisuushankkeet	-6 000	0	-6 000	0	-6 000	0,0
Arkiston rakentaminen	-15 000	0	-15 000	-42 437	27 437	282,9
Koulukeskuksen varavoima	0	0	0	-1 134	1 134	0,0
Koulukeskuksen peruskorjaukset	-10 000	0	-10 000	0	-10 000	0,0
Hyvinvointiaseman peruskorjaukset	-20 000	0	-20 000	-18 986	-1 014	94,9
Melontareitti						
Tulot	2 250	0	2 250	0	2 250	0,0
Menot	-7 650	0	-7 650	-4 000	-3 650	52,3
Netto	-5 400	0	-5 400	-4 000	-1 400	74,1
litiän ulkoliikuntapaikka						
Tulot	10 000	0	10 000	10 000	0	100,0
Menot	-20 000	0	-20 000	-24 386	4 386	121,9
Netto	-10 000	0	-10 000	-14 386	4 386	143,9
Särkemänkankaan reitti						
Tulot	0	0	0	634	-634	
Menot	0	0	0	-1 267	1 267	
Netto	0	0	0	-634	634	
Asukastila ja kuntoportaat						
Tulot	0	0	0	3 020	-3 020	
Menot	0	0	0	-3 020	3 020	
Netto	0	0	0	0	0	
Keittiökalusteet koulukeskus	-15 000	0	-15 000	0	-15 000	0,0
CMF-220 Volkswagen	0	0	0	-32 097	32 097	
Latukone	0	0	0	-5 145	5 145	0,0
Tuomelankangas 3						
Peruskunnallistekniikka	-240 000	-224 500	-464 500	-508 796	-44 296	109,5
Vesi- ja viemärilaitos						
Tuomelankangas 3	-10 000	-224 500	-234 500	-277 968	-43 468	118,5
Vuolteen vedenottamo, säiliö	-50 000	40 000	-10 000	-15 656	5 656	156,6
Viemäriverkosto	-50 000	40 000	-10 000	0	-10 000	0,0
Teknisen investoinnit						
Tulot	12 250	0	12 250	13 653	-1 403	111,5
Menot	-443 650	-369 000	-812 650	-934 894	122 244	115,0
Netto	-431 400	-369 000	-800 400	-921 241	120 841	115,1

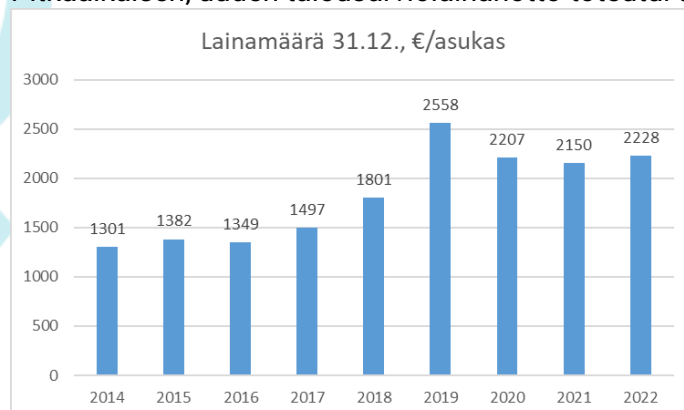
2.1.4 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Vuosikate tulee suoraan tuloslaskelmasta. Vuosikatetta oikaistaan rahoituslaskelmassa pakollisten varausten muutoksella sekä tuloslaskelmaan kirjatulla pysyvien vastaavien myyntivoitoilla ja -tappiolla.

Investointimenot sekä rahoitusosuudet investointimenoihin investointiosan toteutumisvertailusta. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot ovat pysyvien vastaavien myyntituloja.

	Alkuper.		Muutettu		
	TA2022	TA-muutos	TA2022	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	634 730	-222 038	412 692	577 964	-165 271,60
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-100 000	0	-100 000	-305 850	205 850,47
Toiminnan rahavirta	534 730	-222 038	312 692	272 113	40 579
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-468 650	-377 200	-845 850	-1 053 032	207 182,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin	12 250	0	12 250	13 653	-1 403,37
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	200 000	0	200 000	99 598	100 402,00
Investointien rahavirta	-256 400	-377 200	-633 600	-939 781	306 181
Toiminnan ja investointien rahavirta	278 330	-599 238	-320 908	-667 668	346 760
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	-5 000	5 000,00
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0	0	0,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	800 000	0	800 000	800 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 039 800	0	-1 039 800	-1 039 762	-38,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos				400 000	-400 000,00
Oman pääoman muutokset	0	0	0	51 639	-51 639,26
Vaikutus maksuvalmiuteet	38 530	-599 238	-560 708	-460 790	-99 918

Kuntatodistusohjelmaa käytettiin tilikaudella kolmesti, tammikuussa 600 000 euroa ja toukokuussa 1 100 000 euroa ja joulukuussa 400 000 euroa. Nämä maksuvalmiuden turvaamiseksi otetuista lainosta joulukuinen maksetaan takaisin 31.8.2023 Pitkäaikaisen, uuden talousarviolainanotto toteutui talousarvion mukaisesti.

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIODEN TOTEUTUMISESTA

	1 000 € MÄÄRÄRAHAT							TULOARVIOT					
	Sito- vuus	TA2022	TA-muutos	Muutettu 2022	TP2022	Poik- keama	Poikk. %	TA2022	TA- muutos	Muutettu 2022	TP2022	Poik- keama	Poikk. %
KÄYTTÖTALOUSOSA													
Kunnanhallitus													
Yleishallinto	B	1 269	57	1 326	1 373	-47	-3,5	665	3	668	925	256	-38,4
Kehittämismääräraha	B	177	-30	147	149	-1	-0,8	14	-6	8	26	18	
Sosiaali- ja terveyspalvelut	B	11 893	0	11 893	11 847	46	0,4	84	0	84	94	10	-12,3
Keskusvaalilautakunta													
Vaalit	B	11	0	11	7	3	31,5	2	0	2	6	5	
Tarkastuslautakunta													
Tarkastus- ja arviointitoimi	B	12	0	12	8	4	34,0	0	0	0	0	0	0,0
Sivistyslautakunta													
Sivistystoimen hallinto	B	79	0	79	35	44	55,5	0	0	0	0	0	0,0
Peruspalvelut	B	3 459	163	3 622	3 862	-240	-6,6	209	13	221	215	-6	2,9
Muut opetuspalvelut	B	40	0	40	41	-1	-1,4	0	0	0	0	0	
Varhaiskasvatuspalvelut	B	1 980	131	2 111	2 096	15	0,7	192	116	307	273	-34	11,2
Kirjastopalvelut	B	164	-6	159	134	24	15,3	1	3	5	6	1	-23,5
Vapaa-aikapalvelut	B	303	16	319	284	35	10,9	95	10	105	84	-21	20,1
Tekninen lautakunta													
Hallinto	B	327	0	327	277	49	15,1	68	0	68	56	-12	18,1
Kiinteistötoimi ja tukipalv.	B	1 680	123	1 803	1 785	18	1,0	1 618	0	1 618	1 697	78	-4,8
Vesihuolto	N	288	1	289	345	-56	-19,4	413	0	413	417	4	-1,0
TULOSLASKELMAOSA													
Verotulot	B							11 864	0	11 864	11 832	-32	-0,3
Valtionosuudet	B							7 150	95,132	7 245	7 246	1	0,0
Korkotulot	B							4	0	4	3	0	-9,4
Muut rahoitustulot	B							3	0	3	21	18	639,0
Korkomenot	B	64	0	64	72	-8	-11,7						
Muut rahoitusmenot	B	0	0	0	7	-7							
Satunnaiset erät	B	0	0	0	0			0	0	0	0		
INVESTOINTIOSA													
Kunnanhallitus													
Maan hankinta	B	5	0	5	5	0	0,2	200	0	200	13	-187	-93,3
Osakkeiden hankinta/myynti	B	0	0	0	86	-86		0	0	0	0		
Käyttöomaisuuden luovutus	B	0	0	0	0	0		0	0	0	86	86	
Asianhallintaohjelma	B	20	0	20	27	-7	-34,6	0	0	0	0		
Accuna-ohjelmistot	B	0	8	8	0	8	100,0	0	0	0	0		
Tekninen lautakunta													
Liikenneturvallisuusohjelmat	B	6	0	6	0	6	100,0	0	0	0	0		
Arkiston rakentaminen	B	15	0	15	42	-27	-182,9	0	0	0	0		
Koulukeskuksen varavoima	B	0	0	0	1	-1		0	0	0	0		
Koulukeskuksen peruskorjaukset	B	10	0	10	0	10	100,0	0	0	0	0		
Hyvintöintiaseman peruskorjaus	B	20	0	20	19	1	5,1	0	0	0	0		
Melontareitti	B	8	0	8	4	4	47,7	2	0	2	0	-2	-100,0
litian ulkoliikuntapaikka	B	20	0	20	24	-4	-21,9	10	0	10	10	0	
Särkemänkankaan reitti	B	0	0	0	1	-1		0	0	0	1	1	
Asukastiila ja kuntopaikat	B	0	0	0	3	-3		0	0	0	3	3	
Keittiökalusteet koulukeskus	B	15	0	15	0	15	100,0	0	0	0	0		
Volkswagen-pakettiauto	B	0	0	0	32	-32		0	0	0	0		
Latukone	B	0	0	0	5	-5		0	0	0	0		
Tuomelankangas 3													
Peruskunnallistekniikka	B	240	225	465	509	-44	-9,5	0	0	0	0		
Vesi- ja viemärilaitos													
Tuomelankangas 3	N	10	225	235	278	-43	-18,5	0	0	0	0		
Vuolteen vedenottamo, säiliö	N	50	-40	10	0	10	100,0	0	0	0	0		
Verkostokorjaukset	N	50	-40	10	16	-6	-56,6	0	0	0	0		
RAHOITUSOSA													
Antolainauksen muutokset													
Antolainasaamisten lisäys	B	0	0	0	5	-5							
Antolainasaamisten vähennys	B							0	0	0	0		
Lainakannan muutokset													
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B							800	0	800	800	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	1 040	0	1 040	1 040	0	0,0						
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B							0	0	0	400	-400	
YHTEENSÄ		23 255	832	24 088	24 421	-333		23 394	233	23 627	24 214	-213	

Sitovuus B = bruttomääräraha/-tuloarvio, N = nettomääräraha/-tuloarvio

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	2022	2021
Toimintatuotot		
Myyntituotot	989 133,69	791 232,69
Maksutuotot	141 689,99	191 232,05
Tuet ja avustukset	403 552,58	439 484,96
Muut toimintatuotot	294 957,18	292 439,95
Toimintatuotot yhteensä	1 829 333,44	1 714 389,65
Valmistus omaan käyttöön	0,00	822,40
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-4 282 892,94	-4 146 204,12
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-932 027,34	-911 775,01
Muut henkilösivukulut	-146 957,58	-136 889,02
Palvelujen ostot	-13 311 573,47	-13 074 800,30
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-718 429,34	-691 076,77
Avustukset	-590 532,94	-178 005,50
Muut toimintakulut	-292 831,21	-278 437,69
Toimintakulut yhteensä	-20 275 244,82	-19 417 188,41
Toimintakate	-18 445 911,38	-17 701 976,36
Verotulot	11 832 337,53	12 155 181,67
Valtionosuudet	7 245 752,00	6 803 291,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3 444,02	3 488,34
Muut rahoitustuotot	21 061,62	16 765,83
Korkokulut	-71 514,98	-82 586,33
Muut rahoituskulut	-7 205,21	-6 540,28
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-54 214,55	-68 872,44
Vuosikate	577 963,60	1 187 623,87
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-559 241,00	-560 243,44
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	18 722,60	627 380,43
Tilikauden yli-/alijäämä	18 722,60	627 380,43

3.2. Rahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	577 963,60	1 187 623,87
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset	-305 850,47	-662 182,19
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 053 032,15	-552 972,58
Rahoitusosuudet investointimenoihin	13 653,37	52 085,35
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	99 598,00	62 460,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-667 667,65	87 014,45
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennys	0,00	12 215,99
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	800 000,00	700 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 039 762,00	-969 762,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400 000,00	0,00
Oman pääoman muutokset	51 639,26	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	56 601,83	22 505,93
Saamisten muutos	-20 981,49	30 814,88
Korottomien velkojen muutos	252 704,51	-14 788,79
Rahoituksen rahavirta yhteensä	500 202,11	-219 013,99
Rahavarojen muutos	-167 465,54	-131 999,54
Rahavarojen muutos	-172 465,54	-131 999,54
Rahavarat 31.12.	467 314,11	639 779,65
Rahavarat 1.1.	639 779,65	771 779,19

3.3 Tase

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 025 268,63	12 579 878,38
Aineettomat hyödykkeet	1 201 337,29	1 272 147,43
Aineettomat oikeudet	43 167,69	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	1 158 169,60	1 272 147,43
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	9 602 360,38	9 177 384,99
Maa- ja vesialueet	2 347 288,90	2 343 090,31
Rakennukset	4 741 486,29	4 904 691,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 427 825,10	1 463 714,68
Koneet ja kalusto	80 625,84	95 993,01
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 134,25	369 895,91
Sijoitukset	2 221 570,96	2 130 345,96
Osakkeet ja osuudet	1 548 012,87	1 461 787,87
Muut lainasaamiset	574 558,04	569 558,04
Muut saamiset	99 000,05	99 000,05
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	971,60	0,00
Muut toimeksiantojen varat	971,60	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 021 883,53	1 173 367,58
Vaihto-omaisuus	186 813,40	186 813,40
Muu vaihto-omaisuus	186 813,40	186 813,40
Ennakkomaksut		
Saamiset	367 756,02	346 774,53
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	367 756,02	346 774,53
Myyntisaamiset	249 255,67	256 288,70
Lainasaamiset	20 140,00	20 140,00
Muut saamiset	67 622,83	33 598,42
Siirtosaamiset	30 737,52	36 747,41
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	467 314,11	639 779,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 048 123,76	13 753 245,96

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA	5 541 561,54	5 471 199,68
Peruspääoma	7 037 596,94	7 037 596,94
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1 514 758,00	-2 193 777,69
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	18 722,60	627 380,43
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	246 000,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	246 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	301 789,70	244 216,27
Muut toimeksiantojen pääomat	301 789,70	244 216,27
VIERAS PÄÄOMA	8 204 772,52	7 791 830,01
Pitkäaikainen	5 158 729,00	5 233 491,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 158 509,00	5 233 271,00
Liittymismaksut ja muut velat	220,00	220,00
Lyhytaikainen	3 046 043,52	2 558 339,01
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 274 762,00	1 039 762,00
Saadut ennakot	1 330,00	1 330,00
Ostovelat	271 522,45	261 467,10
Liittymismaksut ja muut velat	220 436,00	207 296,26
Siirtovelat	1 277 993,07	1 048 483,65
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 048 123,76	13 753 245,96

3.4 KONSERNILASKELMAT

3.4.1 Konsernituloslaskelma

	2022	2021
Toimintatuotot	15 885 852,54	15 659 628,93
Toimintakulut	-34 334 005,07	-32 972 123,02
Osuus osakkuusyht. tuloksesta	-12 341,75	5 635,91
Toimintakate	-18 460 494,28	-17 306 858,18
Verotulot	11 797 717,29	12 121 428,67
Valtionosuudet	7 535 801,13	7 073 672,22
Rahoitustuotot ja -kulut	-91 893,40	-114 236,75
Korkotuotot	479,67	162,12
Muut rahoitustuotot	28 532,29	24 534,19
Korkokulut	-111 696,28	-124 334,96
Muut rahoituskulut	-9 209,08	-14 598,10
Vuosikate	781 130,73	1 774 005,96
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-968 032,41	-996 004,21
Arvonalentumiset	-7 893,76	0,00
Satunnaiset erät	0,00	3 891,91
Tilikauden tulos	-194 795,43	852 479,39
Tilinpäätössiirrot	-216,06	361,67
Tilikauden verot	-1 700,75	-4 529,83
Laskennalliset verot	-21 557,55	-28 733,49
Tilikauden yli-/alijäämä	-218 269,79	748 992,00

3.4.2 Konsernitase

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	18 753 876,57	18 299 996,26
Aineettomat hyödykkeet	1 346 412,41	1 434 031,10
Aineettomat oikeudet	148 045,57	78 149,16
Muut pitkävaikutteiset menot	1 195 196,41	1 323 881,82
Ennakkomaksut	3 170,43	32 000,12
Aineelliset hyödykkeet	16 242 489,09	15 780 590,36
Maa- ja vesialueet	2 649 225,08	2 645 026,49
Rakennukset	10 475 270,32	10 662 410,50
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 720 433,20	1 768 269,57
Koneet ja kalusto	217 569,40	260 381,75
Muut aineelliset hyödykkeet	8 699,52	8 699,52
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	171 291,57	435 802,54
Sijoitukset	1 164 975,07	1 085 374,79
Osakkeet ja osuudet	874 503,69	826 815,38
Muut lainasaamiset	227 067,56	195 155,60
Muut saamiset	63 403,82	63 403,82
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	481 313,18	499 828,36
Valtion toimeksiannot	480 341,58	499 828,36
Muut toimeksiantojen varat	971,60	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 144 587,38	3 302 228,80
Vaihto-omaisuus	317 440,68	296 649,86
Aineet ja tarvikkeet	118 202,37	98 086,42
Keskeneräiset tuotteet	12 424,91	11 750,04
Muu vaihto-omaisuus	186 813,40	186 813,40
Saamiset	1 204 370,00	1 950 729,88
Pitkäaikaiset saamiset	232,67	145,43
Lainasaamiset	232,67	145,43
Lyhytaikaiset saamiset	1 204 137,33	1 950 584,45
Myyntisaamiset	502 911,33	499 452,42
Lainasaamiset	225,07	687 189,40
Muut saamiset	147 726,30	447 288,22
Siirtosaamiset	553 274,63	316 654,42
Rahoitusarvopaperit	34 385,43	83 390,59
Rahat ja pankkisaamiset	1 588 391,27	971 458,46
VASTAAVAA YHTEENSÄ	22 379 777,13	22 102 053,42

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA	6 428 700,65	6 325 009,54
Peruspääoma	7 037 596,94	7 037 596,94
Arvonkorotusrahasto	25 726,41	12 867,62
Muut omat rahastot	37 793,65	50 704,22
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-454 146,56	-1 525 151,23
Tilikauden yli-/alijäämä	-218 269,79	748 992,00
PAKOLLISET VARAUKSET	175 603,15	137 823,21
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	806 238,39	757 797,81
Valtion toimeksiannot	151 625,99	162 183,05
Lahjoitusrahastojen pääomat	28 740,93	23 573,11
Muut toimeksiantojen pääomat	625 871,47	572 041,65
VIERAS PÄÄOMA	14 969 234,92	14 881 422,84
Pitkäaikainen	9 509 163,04	9 908 552,53
Lainat rahoituslaitoksilta	9 427 379,01	9 824 488,23
Saadut ennakot	30 284,09	32 564,34
Muut velat	51 499,94	51 499,96
Lyhytaikainen	5 460 071,88	4 972 870,32
Lainat rahoituslaitoksilta	1 565 154,73	1 333 677,01
Ostovelat	937 151,58	877 322,15
Saadut ennakot	13 454,55	19 796,39
Muut velat	590 326,89	592 495,73
siirtovelat	2 244 368,89	2 061 521,35
Laskennalliset verovelat	109 615,24	88 057,69
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	22 379 777,13	22 102 053,42

3.4.3 Konsernirahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	781 130,70	1 774 005,96
Satunnaiset erät	0,00	-11 838,09
Tilikauden verot	-1 700,75	-17 599,83
Tulorahoituksen korjaukset	361 196,81	-112 498,33
Toiminnan rahavirta	1 140 626,79	1 632 069,71
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 489 832,08	-708 336,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin	13 653,37	52 085,35
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	99 598,76	82 547,73
Investointien rahavirta	-1 376 579,96	-573 703,29
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta	-235 953,16	1 058 366,42
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-31 911,98	0,00
Antolainasaamisten vähennys	0,00	2 215,99
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	914 086,40	1 102 876,70
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 508 279,65	-1 434 942,87
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400 000,00	-280 558,40
Oman pääoman muutokset	14 460,26	3 259,11
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	66 955,76	15 879,12
Vaihto-omaisuuden muutos	-20 790,82	-12 939,24
Saamisten muutos	723 119,27	-454 845,42
Korottomien velkojen muutos	246 241,57	-8 071,90
Rahoituksen rahavirta	803 880,82	-1 067 126,91
Rahavarojen muutos	567 927,66	-8 760,49
Rahavarojen muutos	567 927,66	-8 760,49
Kassavarat 31.12.	1 622 776,70	1 054 849,05
Kassavarat 1.1.	1 054 849,05	1 063 609,53

Vuoden 2021 konsernitilinpäätöslukuja on korjattu.

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on merkitty niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Kuukanrinteen tontit on merkitty kunkin tontin osuutta alkuperäisestä hankintahinnasta vastaavaan hintaan, joka on pienempi kuin kunnanvaltuuston päättämä hinta eli todennäköinen luovutushinta. Muut vaihto-omaisuuteen merkityt myytävät tontit on merkitty taseeseen kunnanvaltuuston päättämään hintaan eli todennäköiseen luovutushintaan. Osa myytäviksi tarkoitetuista tonteista on vielä pysyvien vastaavien maa- ja vesialueissa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihto-sopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Suojaamistarkoituksessa tehdyt koronvaihto-

sopimukset on esitetty liitetiedoissa kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen kiinteään koron koronvaihtosopimuksilla vaihtuvaan korkoon ja Kuukanniemen koulun kiinteistöleasingosopimuksen vaihtuvan koron kiinteään korkoon. Sopimukset ovat voimassa 2.1.2034 saakka.

4.1.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Vuonna 2022 on purettu pakollista varausta Eksoten edellisten tilikausien alijäämästä 246 000 euroa (2021 purettiin 610 345 euroa) asiakaspalveluiden ostoihin. Eksoten tilikauden 2022 alijäämästä 362 140 euroa on avustusmenoissa ja lyhytaikaisissa siirtovelloissa.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot (51 639,26 euroa) on kirjattu taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt sekä ne kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhtiö on yhdistelty ensimmäisen kerran tähän konsernitilinpäätökseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tulot ja menot sekä velat ja saamiset on vähennetty ja konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tulot ja menot sekä velat ja saamiset on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistöyhtiön ja lämpöyhtiön aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistoja ei ole oikaistu kuntajaoston lausunnon 111/2015 perusteella, koska yhtiöt kirjaavat hyödykkeiden hankintamenon sen vaikutusaikana kuluiksi poistoina.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöksi on vuoden 2016 joulukuussa tullut Saimaan Kuitu Oy, joka on yhdistelty konsernitilinpäätöslaskelmiin ensimmäisen kerran konsernilaskelmiin.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Saimaan kuidun osalta osakkuusyhtiölaskentaa ei ole sovellettu ennen vuotta 2022. Tästä johtuen edellisten tilikausien ylijäämien lisäys konsernilaskentaan tuli mukaan ensimmäisen kerran. Lisäys olisi tullut useamman vuoden aikana tilikauden ylijäämän mukana, mutta tässä konsernitilinpäätöksessä omistuksen arvo nostettiin kerralla vastaamaan osakkuusyhtiölaskennan mukaista periaatetta.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuottojen erittely (esitetään vain ulkoisista eristä)

Lemin kunta	2022	2021
Keskusvaali- ja tarkastuslautakunta	6 280,20	3 276,00
Kunnanhallitus	561 857,80	332 898,09
Sivistyslautakunta	566 413,63	648 263,92
Tekninen lautakunta	694 781,81	729 951,64
Kunnan toimintatuotot yhteensä	1 829 333,44	1 714 389,65

Lemin kuntakonserni	2022	2021
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	13 046 172,07	12 929 911,20
Etelä-Karjalan koulutus kuntayhtymä	34 290,05	37 251,75
Lemin Lämpö Oy	128 478,88	120 031,58
Etelä-Karjalan liitto	68 193,23	69 945,02
Koy Lemin Vuokratalot	507 847,06	525 219,92
Koy Lemin Palvelutalo	304 258,21	304 258,20
Lemin kunta	1 796 613,04	1 673 011,26
Konsernin toimintatuotot yhteensä	15 885 852,54	15 659 628,93

Verotulojen erittely

	2022	2021
Kunnan tulovero	10 209 560,48	10 527 579,11
Osuus yhteisöveron tuotosta	635 398,37	685 321,68
Kiinteistövero	987 378,68	942 280,88
Verotulot yhteensä	11 832 337,53	12 155 181,67

Valtionosuuksien erittely

	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 136 264,00	5 944 143,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 968 408,00	2 171 309,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-620 225,00	-602 296,00
Verotulomenetyksen korvaus	1 729 713,00	1 461 444,00
Valtionosuudet ja verotulomenetyksen korvaukset yhteensä	7 245 752,00	6 803 291,00

Palvelujen ostojen erittely

	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	11 381 125,46	11 267 893,19
Muiden palvelujen ostot	1 930 448,01	1 806 907,11
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	13 311 573,47	13 074 800,30

Valtuustoryhmille annetut tuet

Suoraa rahallista tukea valtuustoryhmille ei ole maksettu. Kunnan tiloja on annettu valtuustoryhmien käyttöön korvauksetta.

Suunnitelmapoistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty vuonna 2019 tarkistettua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 5 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	5v	20 %	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5v	20 %	tasapoisto
Maa- ja vesialueet	ei poisteta		
Rakennukset	15-30v	3,3 - 6,7 %	tasapoisto
Vesi- ja jätevesijohtoverkostot, tie- ja infrarakenteet		30v menojäännöspoisto, menojäännökseksi jätetään 15%	menojäännöspoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet		10 - 25 % menojäännö	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3-5v	20 - 33,3 %	tasapoisto
Osakkeet ja osuudet	ei poisteta		

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Osuus Eksoten alijäämästä 1.1.	0,00	0,00	246 000,00	856 345,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	-246 000,00	-610 345,00
Osuus Eksoten alijäämästä 31.12.	0,00	0,00	0,00	246 000,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (Eksote)	137 823,21	181 546,73	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	37 779,94	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-43 723,52	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (Eksote)	175 603,15	137 823,21	0,00	0,00
Osuus E-K koulutusky:n varaus PORAK-hanke 1.1.	0,00	6296,32	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-6296,32	0,00	0,00
Osuus E-K koulutusky:n varaus PORAK-hanke 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	12 598,09	51 837,54	12 598,09	51 837,54
Rakennusten luovutusvoitot		0,00	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	47 253,17	863,63	47 252,38	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>59 851,26</i>	<i>52 701,17</i>	<i>59 850,47</i>	<i>51 837,54</i>
Muut toimintakulut				
luovutustappiot osakkeista	0,00	0,35	0,00	0,35
luovutustappiot rakennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,35</i>	<i>0,00</i>	<i>0,35</i>

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
<i>Satunnaiset tuotot</i>				
Eksoten osakkeiden luovutusvoitot ja liiketoimintakaupat	0,00	3 891,91	0,00	0,00

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkom. ja kesk.er.hank	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	1 272 147,43	1 272 147,43	2 343 090,31	4 904 691,08	1 463 714,68	95 993,01	369 895,91	9 177 384,99
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	4 990,50	0,00	0,00	37 241,93	924 574,72	966 807,15
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-13 653,37	-13 653,37
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	25 308,21	25 308,21	791,91	13 647,41	0,00	0,00	0,00	14 439,32
Siirrot erien välillä	46 077,13	0,00	46 077,13	0,00	196 428,87	1 033 177,01	0,00	-1 275 683,01	-46 077,13
Tilikauden poisto	2 909,44	88 669,62	91 579,06	0,00	345 986,25	69 066,59	52 609,10	0,00	467 661,94
Poistamaton hankintameno 31.12.	43 167,69	1 158 169,60	1 201 337,29	2 347 288,90	4 741 486,29	2 427 825,10	80 625,84	5 134,25	9 602 360,38
Kirjanpitoarvo 31.12.	43 167,69	1 158 169,60	1 201 337,29	2 347 288,90	4 741 486,29	2 427 825,10	80 625,84	5 134,25	9 602 360,38

Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhtiöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserniyhtiöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	61 161,75	409 466,36	646 995,30	344 164,46	1 461 787,87	473 402,51	195 155,58	668 558,09
Lisäykset	0,00	86 208,00	0,00	17,00	86 225,00	0,00	5 000,00	5 000,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	61 161,75	495 674,36	646 995,30	344 181,46	1 548 012,87	473 402,51	200 155,58	673 558,09
Kirjanpitoarvo 31.12.	61 161,75	495 674,36	646 995,30	344 181,46	1 548 012,87	473 402,51	200 155,58	673 558,09

Olellaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon ky	620 361,85	0,00	0,00	620 361,85	515 362,23	104 999,62
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	20 231,11	0,00	0,00	20 231,11	20 231,11	0,00
Etelä-Karjalan liitto	6 402,34	0,00	0,00	6 402,34	6 362,65	39,69

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Y-tunnus	Kunnan ja konsernin omistus--osuus	Kuntakonsernin osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden tuloksesta
Tytäryhteisöt					
KOY Lemin Vuokratalot	1064716-6	100,00 %	97 167,16	1 970 141,46	5,66
Lemin Lämpö Oy	0162564-3	100,00 %	170 132,44	292 396,87	6 653,77
KOY Lemin Palvelutalo	2614125-8	100,00 %	2 552,89	1 527 464,40	15,27
		Yhteensä	269 852,49	3 790 002,73	6 674,70
Kuntayhtymät					
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon ky	0725937-3	2,13 %	550 621,70	3 247 153,32	250 697,37
Etelä-Karjalan koulutus kuntayhtymä	1027740-9	0,90 %	186 744,59	52 693,46	352 740,19
Etelä-Karjalan liitto	0869462-5	1,90 %	50 933,70	16 282,77	4 973,99
		Yhteensä	788 299,99	3 316 129,55	608 411,55
Osakkuusyhteisöt					
Saimaan Kuitu Oy	2704880-5	20,00 %	456 296,90	1 305 910,99	-16 249,70

Saamisten erittely

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	19 044,96	0,00	13 317,42
Lainasaamiset	0,00	20 140,00	0,00	20 140,00
Yhteensä	0,00	39 184,96	0,00	33 457,42
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	153,30
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	153,30
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	14 869,79	0,00	11 464,50
Yhteensä	0,00	14 869,79	0,00	11 464,50
Saamiset yhteensä	0,00	54 054,75	0,00	45 075,22

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	7 153,72	0,00	7 153,72	0,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	36 308,34	36 949,42	10 076,42	8 085,52
Palkkatukisaamiset	8 170,20	15 686,30	5 621,37	13 588,18
Koulutuskorvaussaamiset	5 842,62	5 461,32	3 642,39	2 815,36
Valtionavustussaamiset	92 906,90	174 880,69	0,00	0,00
Vakuutussaamiset	362 140,16	22 051,76	0,00	1 135,96
Perintösaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut tulojäämät	40 752,69	61 624,92	4 243,62	11 122,39
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	553 274,63	316 654,42	30 737,52	36 747,41

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	7 037 596,94	7 037 596,94	7 037 596,94	7 037 596,94
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	7 037 596,94	7 037 596,94	7 037 596,94	7 037 596,94
Arvonkorotusrahasto 1.1.	12 867,62	11 794,40	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	51,77	0,00	0,00	0,00
Ed. tilikauden korjaukset	12 807,02	1 073,22	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	25 726,41	12 867,62	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	50 128,11	2 647,58	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-12 334,46	-3 259,12	0,00	0,00
Ed. tilikauden korjaukset	0,00	51 315,76	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	37 793,65	50 704,22	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-776 159,24	-1 474 537,32	-1 566 397,26	-2 887 788,24
Aikaisempien tilikausien oikaisut	322 012,67	-50 613,92	51 639,26	694 010,55
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-454 146,57	-1 525 151,24	-1 514 758,00	-2 193 777,69
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-218 269,79	748 992,00	18 722,60	627 380,43
Oma pääoma yhteensä	6 428 700,64	6 325 009,54	5 541 561,54	5 471 199,68

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2022	2021
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-1 566 397,26	-2 193 777,69
Aikaisempien tilikausien oikaisut	51 639,26	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	18 722,60	627 380,43
Kertynyt yli-/alijäämä	-1 496 035,40	-1 566 397,26

Pitkäaikaiset velat

Velat ja velkojen osat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta ')	1 904 699,00	1 897 461,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 904 699,00	1 897 461,00

Pakolliset varaukset

	Konserni	
	2022	2021
Eksote, osuus alijäämästä	0,00	0,00
Eksote potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	175 603,15	137 823,21
Pakolliset varaukset yhteensä	175 603,15	139 844,21

Vieras pääoma

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	27 787,33	0,00	5 263,67
Yhteensä	0,00	27 787,33	0,00	5 263,67
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Siirtovelat	0,00	362 139,91	0,00	275 514,00
Yhteensä	0,00	362 328,58	0,00	275 514,00
Saamiset yhteensä	0,00	390 115,91	0,00	280 777,67

Sekkitililimiitti

	2022	2021
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	150 000,00	300 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	150 000,00	300 000,00

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>				
Valtionosuusennakot	347 865,43	231 075,07	347 865,43	231 075,07
Lomapalkkajaksotus	1 332 880,37	1 609 474,01	529 380,09	507 018,78
Eksote potilasvakuutusyhdistys	15 715,08	15 372,19	0,00	0,00
Muut palkkojen ja henkilöstökust. jaksotukset	116 481,78	108 539,34	0,00	0,00
Korkojaksotukset	42 467,12	61 647,39	26 848,64	34 875,80
Muut siirtovelat	388 959,10	35 413,35	11 759,00	0,00
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>2 244 368,88</i>	<i>2 061 521,35</i>	<i>1 277 993,07</i>	<i>1 048 483,65</i>
Siirtovelat yhteensä	2 244 368,88	2 061 521,35	1 277 993,07	1 048 483,65

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
<i>Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta</i>	3 035 825,17	3 107 292,95	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 577 900,00	3 577 900,00	0,00	0,00

Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Toimitilojen vuokravastuut	3 738 749,05	4 032 621,09	2 645 677,43	2 765 107,59
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	322 228,65	311 776,55	67 220,53	108 477,01
Maa-alueiden vuokravastuut	241 179,68	282 902,54	38 587,68	38 587,68
Muut vuokravastuut	102 910,28	156 602,60	102 910,28	156 602,60
Vuokravastuut yhteensä	4 405 067,65	4 783 902,78	2 854 395,92	3 068 774,88
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	681 575,36	643 288,67	216 109,38	219 238,31
siitä PPP-hankkeet	2 622 663,59	2 727 659,79	2 622 663,59	2 727 659,79
siitä sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0,00	0,00	3 750,48	2 521,08
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta				

Vastuositoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	3 273 827,99	3 273 827,99
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	1 620 970,15	1 663 419,94
osakkuusyhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	480 000,00	480 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	312 000,00	356 000,00

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	22 083 493,00	20 956 130,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	12 771,00	13 727,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Arvonlisäveron palautusvastuu	834 416,84	977 065,80	241 665,24	271 640,57
Johdannaisopimusten markkina-arvot	119 400,27	-446 723,30	119 400,27	-446 723,30
Lappeenrannan lukuun säilytettävät maa-ainesvakuudet	3 855,75	3 855,75	3 855,75	3 855,75

Sopimuksen tarkoitus	2022	2021
Koronvaihtosopimukset		
Yksittäisen lainan korkorisikin suojaaminen. Sopimuksella vaihdetaan kiinteä korko vaihtuvaksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä ja koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 4.5.2026		
- lainapääomaa vastaava nimellisarvo	200 000,00	250 000,00
- käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-7 665,38	8 162,88
Sopimus on tehty Kuukanniemen koulun leasing-sopimuksen koron nousun suojaamiseen. Koronvaihtosopimuksen ja leasingsopimuksen pääomat vastaavat likimain toisiaan. Sopimus erääntyy 2.1.2034.		
-sopimuksen laskennallinen pääoma	3 000 000,00	3 000 000,00
- käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	127 065,65	-454 886,18

Kunnanvaltuustossa 13.12.2021 § 66 päätettiin, että Lemin kunta myöntää Rautjärven kunnalle vastatakauksena yhteisvastuullisen täytetakauksen Etelä-Karjalan virkistysalueasäätien Kuntarahoitus Oy:n myöntämälle 1.000.000 euron kuntatodistuslimiitin omavelkaiselle takaukselle, josta Lemin kunnan osuus on 5,6 % ja regressiovastuu pääomasta enintään 7,0 % (70 000 euroa) esittelyn mukaisten takausosuuksien mukaisesti.

4.5 Ympäristöasioiden esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut

Ulkoiset ja sisäiset	2022	2021
5305 Jätehuolto		
Tuotot	4 771,58	4 756,58
Kulut	-3 338,33	0,00
<i>(kulut ovat osana ympäristötoimen menoa, eivät tällä kustannuspaikalla seurattu)</i>		
5310+5692 Ympäristön ja pohjavesien suojelu	2022	2021
Tuotot		12 720,54
Kulut	-1 322,30	-25 614,99
5691 Maankaatopaikka		
Tuotot	0,00	60,00
Kulut	-3 619,44	-3 559,35
Suunnitelmapoistot	-392,26	-417,30
5740-5750 Viemärlaitos		
Tuotot	267 212,67	290 604,32
Kulut	-269 864,36	-287 977,18
Suunnitelmapoistot	-29 363,26	-31 401,82
5690 Klemin ja Sinkko alueen kuivatus		
Suunnitelmapoistot	1 394,13	1 483,12

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja

	2022	2021
- Viemäriverkosto	164 084,18	547 747,55
- Jätteenkäsittelypaikka	10 700,36	10 700,36
- Maankaatopaikka	6 145,41	6 537,67
- Klemin ja Sinkon alueen kuivatus	21 841,41	23 235,54

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2022	2021
Hallintopalvelut	5	8
Sivistyspalvelut	89	88
Tekniset palvelut	21	22
Yhteensä	115	118

Henkilöstökulut

	2022	2021
Rahapalkat	4 330 366,48	4 139 171,23
Eläkekulut	928 799,23	905 427,16
Muut henkilösivukulut	146 317,97	135 502,83
Henkilöstökorvaukset	-69 752,13	-61 529,76
Siviilipalveluksen päivärahat	3 785,00	1 692,50
Jaksotetut palkat ja palkkiot sivukuluineen	22 361,31	74 604,19
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	5 361 877,86	5 194 868,15
Luontoisedut	49 694,73	46 500,72
Aktivoidut henkilöstökulut	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	5 411 572,59	5 241 368,87

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2022	2021
Keskusta	1578,88	2 102,15
Kokoomus	1190,67	1 514,46
Vihreät	0	9,00
Perussuomalaiset	110	248,88
Kristillisdemokraatit	91,13	13,50
Sosialidemokraatit	259,38	387,01
Luottamushenkilömaksut yhteensä	3 230,06	4 275,00

Tilintarkastajan palkkiot

	2022	2021
Mikkelin tilintarkastus Ay		
Tilintarkastuspalkkiot	1 950,00	5 050,00
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	2 640,00	0,00
Palkkiot yhteensä	4 590,00	5 050,00

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET, LEMIN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

5.1 Toimintakertomus 2022

Vesi- ja viemärlaitos

Vastuuhenkilönä toimii tekninen johtaja.

Vesilaitoksen hoitajana on laitosmies, työajan ulkopuolella teknisen palveluiden päivystäjä (puh. 040 623 4125).

Yleistä

Kunnallinen vesihuoltolaitos vastaa ja kehittää toimintatapoja, että sen asiakkailta on käytössä talousveden laatuvaatimusten ja -suositusten täyttävää talousvettä. Tavoitteena on varmatoiminen ja laadukas vesi- ja viemärlaitos.

Vesilaitos

Vesilaitoksen toiminta-alueeseen kuuluvat kirkonkylä, Kuukanniemi, Tuomelanpelto ja Mikonharju. Kunnan alueella toimii kolme osuuskuntaa, joista kaksi on vesiosuuskuntia ja yksi vesihuolto-osuuskunta.

Lemillä on kaksi vedenottamoaa, joista pumpataan talousveden laatuvaatimusten ja -suositusten täyttävää pohjavettä asiakkaille. Talousvesi käsitellään ja desinfioidaan ennen verkostoon pumppausta. Talousvedestä otettiin vuoden 2022 aikana vesinäytteitä seuraavasti: omavalvonta 3 krt, jatkuvan seuranta 3 krt ja 1 jaksottainen.

Viemärlaitos

Kunnan jätevedet pumpataan Lappeenrannan Energia Oy:n Toikansuon puhdistamolle puhdistettavaksi. Tavoitteena on minimoida viemäriverkoston vuotovedet savukonetta apuna käyttäen.

Tunnuslukuja

Liittymät	633 kpl
Verkostoon pumpattu talousvesi	66 099 m ³
Laskutettu vesimäärä	71 895 m ³
Laskutettu jätevesimäärä	63 353 m ³
Jätevesimäärä (Toikansuolle)	77 154 m ³
Veden ja jäteveden myyntihinta	2,34 €/m ³ ja 5,16 €/m ³ , yht. 7,50 €/m ³

Lemin kunnalla ei ole hulevesiviemäriverkostoa vaan hulevedet imeytetään maastoon. Vuoden 2023 aikana arvioidaan uusia liittyjiä vesihuoltoverkkoon olevan 4 kappaletta.

5.2 Vesihuollon tuloslaskelma

	2022	2021
Vesi- ja jätevesimaksut (ulk.)	396 432,29	425 855,72
Vesi- ja jätevesimaksut (sis.)	20 112,67	22 878,84
Liikevaihto	416 544,96	448 734,56
Liiketoiminnan muut tuotot	245,12	10 788,19
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-45 625,91	-38 192,80
Palvelujen ostot	-264 984,82	-300 826,27
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-26 405,92	-26 278,13
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 566,35	-4 466,77
Muut henkilösivukulut	-917,79	-874,12
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-47 539,42	-50 582,05
Liiketoiminnan muut kulut	-2 897,06	-999,42
Liikelyli-/alijäämä	23 852,81	37 303,19
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	154,77	16,17
Muille maksetut korkokulut	-4768,15	-4246,01
Muut rahoituskulut	-3,50	0,00
Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	19 235,93	33 073,35
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0	0
Yli-/alijäämä ennen varauksia	19 235,93	33 073,35
Tilikauden yli-/alijäämä	19 235,93	33 073,35
Vesihuollon tuloslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,87	
Voitto, %	4,62	7,37

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Korollinen vieras pääoma tarkoittaa liikelaitoksen taseen pitkä- ja lyhytaikaisen vieraan pääoman eriä 1–5 (Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat kunnalta, Lainat julkisyhteisöiltä, Lainat muilta luotonantajilta). Myös ns. nollakorkoiset pitkäaikaiset lainat ovat sijoitettua pääomaa. Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Voitto, %

= $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista.

5.3 Vesihuollon tase

	2022	2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 266 515,38	916 201,29
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	1 266 515,38	916 201,29
Maa ja vesi-alueet	672,75	672,75
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 265 842,63	915 528,54
Sijoitukset	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	971,60	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	163 873,57	165 841,64
Vaihto-omaisuus		
Saamiset	163 873,57	165 841,64
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	
Lyhytaikaiset saamiset	163 873,57	165 841,64
Myyntisaamiset	148 223,53	165 841,64
Muut saamiset	15 650,04	0,00
Rahoitusomaisuusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 431 360,55	1 082 042,93

	2022	2021
VASTATTAVAA		
OMAPÄÄOMA	-25 578,17	-44 814,10
Peruspääoma	1 734 640,55	1 734 640,55
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	-1 779 454,65	-1 812 528,00
Tilikauden yli-/alijäämä	19 235,93	33 073,35
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	971,60	0,00
VIERAS PÄÄOMA	1 455 967,12	1 126 857,03
Pitkäaikainen	863 052,03	632 346,01
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	863 052,03	632 346,01
Lyhytaikainen	592 915,09	494 511,02
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	130 623,98	119 227,91
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	25 673,24	18 064,79
Liittymismaksut ja muut velat	431 532,04	353 648,25
Siirtovelat	5 085,83	3 570,07
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 431 360,55	1 082 042,93
Vesihuollon taseen tunnusluvut	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	-1,8	-4,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	349,3	245,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-1 760	-1 779
Lainakanta 31.12., 1 000 €	994	752

Vesihuollon alijäämäisten tulosten seurauksena taseessa oma pääoma on menetetty. Oman pääoman määrä on tilinpäätöshetkellä -25 578,17 euroa.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa liikelaitoksen vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon liikelaitoksen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden liikevaihdosta, liiketoiminnan muista tuotoista sekä tuesta ja avustuksesta kunnalta.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku liikelaitosten välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet liikelaitoksella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko liikelaitoksella on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä)

Liikelaitoksen lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla enakoilla, osto-, siirto- ja muilla veloilla sekä korottomilla veloilla kunnilta/kuntayhtymiltä.

5.4 Vesihuollon rahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelyli-/alijäämä	23 852,81	37 303,19
Poistot ja arvonalentumiset	47 539,42	50 582,05
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 616,88	-4 229,84
Satunnaiset erät		
Tuloverot		
Tulorahoituksen korajuserät		
Toiminnan rahavirta yhteensä	66 775,35	83 655,40
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-397 853,51	-20 597,97
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Investointien rahavirta yhteensä	-397 853,51	-20 597,97
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	-331 078,16	63 057,43
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	361 330,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-119 227,91	-119 227,72
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0,00	-204 254,80
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	1 968,07	71 402,82
Korottomien velkojen muutos kunnalta	100 380,49	329 915,51
Korottomien velkojen muutos muilta	-13 372,49	-140 893,24
Rahoituksen rahavirta yhteensä	331 078,16	-63 057,43
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Vesihuollon rahoituslaskelman tunnusluvut	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1000 €	-322	-249
Investointien tulorahoitus, %	17,3	415,9
Laskennallinen lainanhoitokate	0,2	0,3

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \cdot (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella (ilman satunnaisia tuloja). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman erään Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä lisätään korkokulut ja poistot ja arvonalentumiset ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Lemillä 27.3.2023

LEMIN KUNNANHALLITUS

Anu Karhu, puheenjohtaja

Jarkko Ovaskainen, jäsen

Jarmo Tölski, jäsen

Antti Junni, jäsen

Mervi Rings, jäsen

Nina Värtö, jäsen

Esa Makkonen, jäsen

Kati Rekola, kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lemillä 10.5.2023

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
tilintarkastaja, JHT, KHT

7 Luettelot ja selvitykset

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä:

Asiakirja	Muoto	Säilytysaika	Säilytyspaikka
Tasekirja	Sähköinen ja sidottu	Pysyvästi	Arkisto
Tase-erittelyt	Sähköinen, pdf- ja xls-tiedostot	10 v	Levyllä
Konsernitaseen yhdistelylaskelmat	Sähköinen, pdf- ja xls-tiedostot	10 v	Levyllä
Vesihuollon eriytetyt laskelmat	Sähköinen, pdf- ja xls-tiedostot	10 v	Levyllä
Rakennusvalvonta/Lupa-asiat	Sähköinen	Pysyvästi	KuntaNet, tekninen osasto
Päiväkirja	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto
Pääkirja	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto
Toteutusvertailu	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto, levy
Palkkatulosteet	Sähköinen ja paperitulosteet	10-50 v	Archive-ohjelmisto hallinto-osasto, arkisto
Reskontrat	Sähköinen	10 v	Archive-ohjelmisto
Laskutus	Paperitulosteet	10 v	Hajautettu

Tositelajit

1	Pankkitositteet	31	Myyntilaskut tekninen
4	Poistot	32	Myyntilaskut yleishallinto
6	Hankinnat/luovutukset	33	Myyntilaskut sivistysosasto
8	Populus matkalaskut	34	Myyntilaskut koulukeskus
9	Palkkatositteet	36	Myyntilaskut talousosasto
12	SL laskennalliset	60	Vesilaskujen myynti
15	Luottotappiot	86	Hyvitystenkohdistus
18	Päivähoito	90	Muistiot
20	Ostolaskujen maksut	98	Sisäisen laskennan tulos
21	Ostolaskut		Liitetietositteet
30	Myyntireskontran suoritukset		Konsernitositteet